

Handläggare
Larsson Sten

Datum
2019-03-26

Diarienummer
IFN-2019-0048

Idrotts- och fritidsnämnden

Kartläggning av ridsportföreningar i Uppsala

Förslag till beslut

Idrotts- och fritidsnämnden föreslås besluta

att uppdra till förvaltningen att genomföra en kartläggning av ridsportföreningar i Uppsala i enlighet med vad som framkommer av ärendet,

att kartläggningen ska beskriva föreningarnas verksamhet, den befintliga anläggningssituationen, kommunens subvention och utvecklingsmöjligheter, och

att återrapportera uppdraget till nämnden senast december 2019.

Sammanfattning

Förvaltningen föreslås att få i uppdrag av idrotts- och fritidsnämnden att genomföra en kartläggning av ridsportföreningarna i Uppsala. Kartläggningen ska omfatta föreningar som bedriver ridverksamhet och beskriva den befintliga anläggningssituationen, kommunens subvention och även beskriva utvecklingsmöjligheter. Förvaltningen ska också ge nämnden förslag på vidare åtgärder med anledning av vad som framkommer av kartläggningen.

Ärendet

Under våren 2010 genomförde dåvarande fritids- och naturkontoret på uppdrag av tidigare fritids- och naturvårdsnämnden en kartläggning av häst- och ridsporten i Uppsala kommun (FNN-2010-0177). Se bilaga.

Här följer en kort summering av slutsatserna som framgår av kartläggningens rapport:

På ett allmänt beskrivande plan är ridsporten:

- *en av våra största sporter*
- *oerhört flick-/kvinnodominerad*
- *en av de dyraste sporterna att utöva; i synnerhet på tävlingsnivå*
- *en komplex och speciell verksamhet med stor potential när det gäller tex social rehabilitering och fysisk aktivitet för funktionshindrade (gäller i första hand ridskolor)*

När det gäller jämförelse med andra idrotter är det svårare att dra slutsatser. Det är dock uppenbart att:

- *ridsporten inte subventioneras genom den s.k. markeringsavgiften, men i vissa fall uppbär anläggningsstöd*

- *att en av orsakerna till de relativt höga kostnaderna för att utöva sporten redan på ridskolenivå är de stora anläggningskostnaderna och kostnaderna för hästen*
- *flera föreningars (ridskolors) ”sociala verksamhet” inte får stöd som flera av kommunens mål framhåller vikten av*

Rapporten antogs av nämnden den 15 juni 2010 och det beslutades att uppdra till förvaltningen att återkomma med förslag på vidare åtgärder med anledning av vad som framkommit av rapporten.

Med kartläggningen i ryggen beslutade nämnden den 12 oktober 2010, § 108, att uppdra till förvaltningen att göra en bidragsöversyn med inriktning på lokaler och anläggningar. Uppdraget slogs samman med ett annat uppdrag; att genomföra en övergripande bidragsöversyn (FNN-2009-0268).

Den 13 december 2011, § 141, beslutades om nya bidragsregler och ny prislista för markeringsavgiften.

Den 16 november 2016 beslutade idrotts- och fritidsnämnden om en ny princip för subvention av idrott- och fritid (IFN-2016-0113). Ambitionen var att omfördela en ökad intäkt från markeringsavgiften till ökat bidrag för att driva egna anläggningar, samt att subventionen av idrott för vuxna (över 25 år) skulle minska. Nämnden informerades om effekterna av den förändrade principen den 28 november 2018.

För ridsporten generellt har förändringarna i nämndens stöd inneburit utökade bidrag genom anläggningsstödet och verksamhetsstödet. Men fortfarande kvarstår en del oklarheter som behöver utredas, framförallt kring anläggningssituation för ridföreningar och ridskoleverksamhet som är komplex.

För att få en aktuell bild av ridföreningarna föreslås att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att göra en kartläggning av ridsportföreningarna i Uppsala. Kartläggningen ska omfatta föreningarnas verksamhet, den befintliga anläggningssituationen, kommunens subvention och även beskriva utvecklingsmöjligheter. Under kartläggningen ska dialoger och samverkan ske med ridföreningar och Upplands idrottsförbund, som inom sitt uppdrag arbetar med föreningsfrågor inom ridsporten.

Förvaltningen ska också ge nämnden förslag på vidare åtgärder med anledning av vad som framkommer av kartläggningen.

Mats Norrbom
Förvaltningsdirektör

Bilaga: Häst- och ridsport i Uppsala kommun. Fritids- och naturvårdsnämnden 2010

Häst- och ridsport i Uppsala kommun

Innehåll

Innehåll	3
Bakgrund och uppdrag	5
Syfte	5
Rapportens struktur och innehåll	5
Avgränsningar	5
Så har kartläggningen gjorts.....	6
Remiss.....	6
Sammanfattning	7
Hästen i Sverige.....	7
Ridsporten i Uppsala kommun.....	7
Ridsporten och styrdokumentet	7
Ridsportens och några andra idrotters villkor	8
Slutsatser och möjlig fördjupning	9
Hästen i Sverige.....	10
Hästen i siffror	10
Hästen och samhällsplaneringen	10
Hästen och samhällsnyttan	10
Hästen och företagande	10
Hästen och människan	11
Hästen och ridsporten.....	11
Ridskolans roll i samhället	11
Svensk hästpolitik	12
Hästen i Uppsala län	13
Hästtrender	13
Ridsport i Uppsala kommun	15
Föreningar i Uppsala	15
Översikt.....	15
Omfattning.....	17
Verksamhet.....	17
Tävling	18
Anläggningar	18
Ekonomi.....	19
Hotbilder	19
Framtiden (utvecklingsidéer)	20
Tendenser	20
Kontakter med kommunen	20
Vad kostar det	21
Privat ridverksamhet.....	21
Vad kostar det	21
Ridsporten och styrdokumentet	22
Ridsportens "själ"	22
Ridsporten och kommunens mål.....	23
Ridsportens och några andra idrotters villkor	25
Ekonomi.....	25
Anläggningar	27
Kommunala bidrag och annat stöd.....	28
Källor.....	32
Bilaga 1: föreningarnas aktiviteter.....	33
Bilaga 2: Prislista för Uppsala kommun (utdrag).....	36

Bakgrund och uppdrag

I oktober 2009 ställde Erik Pelling (S) en fråga till Fritids- och naturvårdsnämnden (FNN) angående ridhusavgifter. Erik Pelling skrev:

”Att alla ska kunna utöva sin idrott på lika villkor är en grundbult i Uppsala kommuns arbete med att stödja föreningarnas barn- och ungdomsverksamhet. I praktiken kan det dock vara lite så och så med den saken. Företrädare för ridsporten i Uppsala har vid ett flertal tillfällen påpekat att de till skillnad från många andra idrottsutövare inte har tillgång till lokaler till subventionerat föreningspris. Några av dessa unga och företrädesvis kvinnliga ryttare tränar på Jällaskolan. Trots att det är en kommunal egendom ägd av den kommunala stiftelsen Jälla egendom får man inte hyra till markeringsavgift. ... Min fråga är om fritids- och naturvårdsnämnden har övervägt den här lösningen tidigare? Om inte föreslår jag att detta tas upp som ett ärende inför höstens diskussioner om budgeten för 2010.”

Svar på Erik Pellings fråga redovisades vid FNN:s novembermöte, men redan vid sitt oktobermöte beslutade nämnden att uppdra åt Fritids- och naturkontoret (FNK) ”att kartlägga och utreda förutsättningarna för ridsporten”.

FNK redovisade vid nämndens AU-möte under senhösten 2009 en PM med förslag till avgränsning och metod för kartläggningen vilken godkändes utan att skickas vidare till nämnden.

Syfte

I nämnda PM formuleras syftet med kartläggningen så här:

”Då det f n saknas en samlad bild av häst/ ridsporten i Uppsala – dess omfattning, verksamhet, kostnader, förutsättningar, behov etc – ska en deskriptiv kartläggning klarlägga just detta. Kartläggningen görs också för att kunna jämföra ridsportens förutsättningar med dem som råder för andra idrotter, bl a med avseende på villkor/avgifter för hyra av kommunala lokaler/anläggningar. Utifrån kartläggningen formuleras ev ett mer specifikt uppdrag.”

Rapportens struktur och innehåll

En första del utgörs av en *bakgrundsbeskrivning* i allt väsentligt hämtad ur redan gjorda utredningar och ämnad att sätta in ridsporten i Uppsala i ett större, något mer generellt sammanhang.

En andra del beskriver ridsporten i Uppsala och belyser faktiska förhållanden som föreningarna i kommunen, omfattning, verksamhet, anläggningar, ekonomi, hotbilder och utvecklingsidéer, tendenser, föreningarnas kontakter med kommunen och något om privat ridverksamhet.

En tredje del är något av en mer subjektiv, sammanfattande reflektion kring ridsportens ”själ” och en spegling av denna i kommunens mål och regelverk.

Slutligen utgör den *fjärde delen* en försiktig jämförelse mellan ridsportens förutsättningar och villkor med några andra idrotters.

Avgränsningar

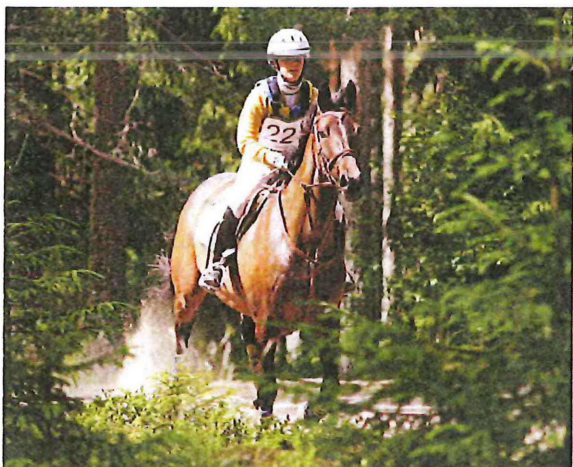
En snabbinventering på Internet (Google) samt av referenslistor och innehållsförteckningar i bl a fem redan gjorda kommunala utredningar (Karlstad 2008, Lund 2008, Botkyrka 2008, Gävle 2004/2007 och Göteborg 2004) visar på ett vitt spektra av möjliga aspekter att uppehålla sig vid när det gäller hästar och ridsport.

Den här kartläggningen har starkt fokus på *ridsporten* i Uppsala. Det innebär att företeelser som t ex hästturism, hästen i jord/skogsbruket, hästens betydelse för boendet och hästen som resurs att hävda kulturlandskapet/som betesdjur inte ägnats någon uppmärksamhet. Med fokus på *ridsporten* har också den omfattande travsporten lämnats utanför denna kartläggning.

Ridsporten är till sin karaktär dels en anläggnings- och områdeskrävande verksamhet (ridhus, stall, betesmark, ridstigar etc), och dels i flera avseenden en tvärsektoriell angelägenhet som rör allt från översiktplanering till social omsorgsverksamhet (så t ex tillerkänns ridsporten i allt högre utsträckning stora terapeutiska värden). Dessa aspekter berörs i kartläggningen, om än i liten omfattning.

Till de mer specifika frågor som lett till uppdraget att utreda häst/ridsporten hör de om markeringsavgifter och den upplevda ”orättvisa” som råder vid en jämförelse med andra idrotter. Till bakgrunden hör också frågan om *förenings*associerad och *privat* ridning. Den senare berörs dock mycket översiktligt i denna rapport.

Källa: <http://cid-03ae4b00d1cbeedf.spaces.live.com/blog/>

Vid en första anblick skulle en kartläggning med fokus på markeringsavgifter utgöra en tämligen snäv avgränsning. En sådan kartläggning skulle dock behöva titta på alla (eller åtminstone flera andra) idrotter och därmed förlora sitt specifika ridsport-fokus. Dessutom är markeringsavgifterna bara *en* av flera stödformer till föreningslivet, varför en utredning av sådant slag snarare skulle behöva se över hela ”stödpaketet” med aktivitetsbidrag, anläggningsstöd, subventioner, lån etc.

Så har kartläggningen gjorts

Del 1 har gjorts som en ren ”skrivbordsstudie” och har därmed hämtat sin information från redan gjorda utredningar, skrifter etc. Se källförteckning!

Del 2 har genomförts som kombinerad enkät och intervju med ridklubbar. Den enkät som användes stämde på förhand av med Upplands Ridsportförbund och skickades sedan till 14 föreningar. Mycket glädjande är att 12 föreningar kunnat sätta av tid för den tämligen omfattande enkäten (utöver det första utskicket skickades två påminnelser). Detta gör att kartläggningen i det avseendet måste betraktas som tämligen heltäckande. Tre föreningar tog sig dessutom tid för ett möte med undertecknad vilket gav ytterligare information och ”känsla” för ridsporten och dess karaktär.

Del 3 är återigen en ”skrivbordsstudie” gjord utifrån lämnade enkätsvar, intervjuer och andra utredningar som beskriver ridsportens karaktär.

Del 4 är ett försiktigt försök till jämförelse och analys av ridsportens förutsättningar och några andra idrotters. Denna del är baserad på genomförda enkäter, intervjuer, tillgänglig statistik och information från andra utredningar/skrifter, inte minst Riksidrottsförbundets Kostnadsundersökning från mars 2009 samt sökningar på Internet.

Remiss

Ett långt framskridet utkast till denna rapport har delats med de föreningar som besvarat enkäten samt med Upplands Ridsportförbund. Inom de tre veckor som gavs för inkommande med synpunkter svarade en förening (Uppsala Ponnyklubb). Föreningens påpekanden bidrog på ett konstruktivt sätt till att tydliggöra somligt och undanröja missförstånd kring annat.

Sammanfattning

Hästen i Sverige

Hästen har gjort en rejäl comeback i Sverige och är idag med sina nästan 300 000 hästar (varav mer än 200 000 i tätortsnära miljöer) ett av Europas hästtätaste länder med 31 hästar/1 000 invånare. Människans relation till hästen ser i dag annorlunda ut än tidigare och hästens betydelse ur ett folkhälso-, fritids- och rekreativperspektiv blir allt tydligare. Idag beräknas ca 500 000 svenskar rida regelbundet för motion, rekreation och tävling. Ridsporten är näst största ungdomsidrott (antal sammankomster) och 175 000 barn och ungdomar beräknas vara aktiva inom sporten. Ridning är också den största handikappidrotten. Betänkandet "En svensk hästpolitik, SOU 2000:109", syftar till att utveckla och stärka hästens betydelse för bland annat jämställdhet och fritid för framförallt barn och ungdomar. "Framtidsspaning om hästsektorn" (2008) pekar på bl a följande trender: Allt fler kommuner i Sverige utropar sig till hästkommuner och många människor flyttar ut till hästgårdar på landet; hästen har blivit en livsstil. Trots det, menar "spaningen", lyser hästen med sin frånvaro i den fysiska samhällsplaneringen och ridning ingår ytterst sällan i kommunernas analys av idrotts- och fritidsområden. Det finns ett ökat intresse för ridterapi, dvs hästen som terapeutiskt verktyg och hästforskningen ur ett samhälls- och humanistiskt perspektiv vinner mark i Sverige.

Ridsporten i Uppsala kommun

Vid årsskiftet 2009/10 hade de 14 ridsportföreningarna i Uppsala kommun tillsammans ca 2 300 medlemmar varav ungefär en tredjedel var äldre än 20 år. En överväldigande majoritet, eller ca 90 %, av alla medlemmar är kvinnor/tjejer. 2008 stod ridsporten för ca 46 000 närvarotillfällen eller ca 5,5 % av samtliga närvaromarkeringar (aktivitetsstöd). Sammantaget bedöms föreningarna i Uppsala kommun ha motsvarande ca 20 helårsanställda. Tillsammans erbjuder kommunens ridsportföreningar ett vitt spektra av "ridformer": hoppning, dressyr, fälttävlan, handikappridning, distansridning, voltige och så de många olika tävlingsformerna för islandshäst, men också i flera fall en be-

tydande "social verksamhet". Av kommunens ridsportföreningar är samtliga utom tre hänvisade till privata uthyrare när det gäller anläggning. Två av de senare äger sin egen anläggning medan en hyr anläggning av kommunen. I genomsnitt bedömer föreningarna att de anläggningar de idag använder "går att leva med", men också att de främst ur tävlingssynpunkt i olika avseenden lämnar en del att önska. När det gäller "hot" och "framtid" är det mer än något annat en fråga om tillgängligheten till ridsporten ur ett ekonomiskt perspektiv, dvs att möjligheten att rida inte får stå och falla med kostnadsläget. Överlag anser sig föreningarna bli väl bemötta i sina kontakter med kommunen och ingen förening påtalar några upplevda konflikter med andra intressen i anslutning till anläggning och ridning, även om viss detaljplanering oroar. Vid sidan av den föreningsanknutna ridningen förekommer ridning i stor omfattning i privat- och företagsregi.

Ridsporten och styrdokumentet

Det är en grannliga uppgift att bedöma vilken samhällsnytta som just ridsporten skapar och i synnerhet i jämförelse med andra idrotter. Givet ridsportens i vissa avseenden speciella karaktär och de många aktiviteter som sker "vid sidan av" själva ridandet finns det ändå anledning tro att åtminstone förutsättningarna för att skapa många av de "mjuka" värden som framhålls i kommunens styrdokument är särskilt goda inom ridsporten. Det handlar t ex om den omfattande handikappridningen; om ridanläggningen som ungdomsgård; om en särskild reträttplats för inte minst flickor; om den omfattande träning som sker med avseende på ansvarstagande, arbetsfördelning, ledarskap mm. Några av kommunens mål är mot den bakgrunden särskilt relevanta:

- Fritidsverksamheten för barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska prioriteras.
- Föreningslivet ska erbjudas goda möjligheter att medverka i arbetet att bryta utanförskapet.

- Samverkan med frivilligorganisationerna ska öka.
- Föreningslivets tillgång till bokningsbara tider i kommunens lokaler och anläggningar har ökat.
- Barn och ungdomar skall likabehandlas vid fördelning av tider och lokaler för fritids- och idrottsaktiviteter.
- Elitidrottsföreningar och arrangörer ska uppleva att förutsättningarna för att bedriva elitidrott blivit bättre.

Källa: <http://www.niklasjonsson.com/>

Ridsportens och några andra idrotters villkor

Riksidrottsförbundets Kostnadsundersökning från 2008 visar att ridsporten är en förhållandevis dyr idrott att ägna sig åt när det gäller den totala kostnaden och i synnerhet med avseende på avgifter. I det senare fallet är ridsporten drygt dubbel så dyr som tennisen. Avgiftsnivån hänger bl a samman med det subventionssystem som kommunen tillämpar i och med den sk markeringsavgiften. Ridsporten är i dagsläget en av de idrotter som inte

kan utöva sin verksamhet till markeringsavgift, men alltså inte den enda. Detta beror delvis på att kommunen inte förfogar över någon allmänt uthyrningsbar anläggning och att föreningarna därmed är hänvisade till sina egna anläggningar och de kostnader som är förknippade med dessa. Detta sagt måste det också nämnas att kommunen i några fall subventionerar ridverksamhet på andra sätt än genom markeringsavgiften som t ex genom anläggningsstöd, bidragsgaranti, gynnsamma lån och hyresvillkor.

En annan faktor som bidrar till det höga avgiftsläget är, liksom för bl a tennisen, det faktum att endast mindre grupper kan vara aktiva vid varje enskilt tillfälle. Just anläggningssituationen placerar ridsporten i en särskild kategori idrotter där ett mycket långtgående ansvar måste tas för anläggning och i ridskolesammanhang också för personal. Till detta kommer också det stora ansvar, och regelverk, som kommer med skötsel och omvårdnad av hästen. Även här finns dock andra idrotter som lever med en liknande anläggningssituation som t ex motorsport och skytte. På bidragssidan slutligen har ridsporten i princip samma möjligheter som övriga idrotter. Noteras bör dock att sportens karaktär och krav på säkerhet starkt begränsar vad som är möjligt/lämpligt antal deltagare per sammankomst. Det senare gäller inte minst handikappridning som i princip måste ske i så små grupper att det inte överhuvudtaget berättigar till lokalt aktivitetsstöd.

Slutsatser och möjlig fördjupning

Syftet med den här kartläggningen är att ge "en samlad bild av häst/ridsporten i Uppsala – dess omfattning, verksamhet, kostnader, förutsättningar, behov etc". Men också för att "jämföra ridsportens förutsättningar med dem som råder för andra idrotter, bl a med avseende på villkor/avgifter för hyra av kommunala lokaler/anläggningar". Tack vare ett mycket positivt gensvar från ridföreningarna i kommunen bör den första ambitionen kunna anses uppfylld. När det gäller den andra delen av ambitionen – att jämföra med andra idrotter – kan den här kartläggningen möjligen anses ha påbörjat en sådan jämförelse.

På ett allmänt, *beskrivande* plan, är det enkelt att konstatera att ridsporten är:

- en av våra största sporter
- oerhört flick-/kvinnodominerad
- en av de dyraste sporterna att utöva; i synnerhet på tävlingsnivå
- en komplex och speciell verksamhet med stor potential när det gäller t ex social habilitering och fysisk aktivitet för funktionshindrade (gäller i första hand ridskolan)

När det gäller den *jämförande* delen är det dock betydligt svårare att ge en - ens i närheten av – fullödig bild. Därtill är "parametrarna" alltför många och komplexa. Det är dock uppenbart att:

- ridsporten inte subventioneras genom den s k markeringsavgiften, men i vissa fall upp- bär anläggningsstöd
- att en av orsakerna till de relativt höga kostnaderna för att utöva sporten redan på ridskolenivå är de stora anläggningskostnaderna och kostnaderna för hästen
- flera föreningars (ridskolors) "sociala verksamhet" inte får det stöd som flera av kommunens mål framhåller vikten av

Den här kartläggningen indikerar att kommunens stöd till idrotten – och förmodligen till fritiden i stort – mer liknar ett lapptäcke av olika lösningar än ett konsekvent system. Givet detta bör Fritids- och naturvårdsnämnden överväga att gå vidare med någon form av "rättvise- eller systemutredning" med ambitionen att belysa alla de olika for-

mer av stöd som idag ges till idrotten. Därmed måste uppgiften, om en sådan utredning iscensätts, vara att titta på kommunens former för bidragsgivning; de subventioner som ges via markeringsavgiften; stöd genom lån; bidrag utöver de aktivitetsbaserade bidragen (till arenor/ anläggningar); hyror och garantier av olika slag; sponsorpengar mm mm. Allt med ambitionen att göra en verklig helhetsbedömning.

Perspektiv för en sådan utrednings genomförande, och senare en mer konsekvent hantering av stödet till idrotten, kan/bör utgöras av exempelvis samhällsnytto- och folkhälsoaspekten; likabehandlings- och "rättviseaspekten" (ur ett individperspektiv). Intressant bör det också vara att prova dagens aktivitetsbaserade bidragsgivning mot ett mer kvalitets- och/eller behovsbaserat stöd.

Ett smalare och något mindre komplext angreppssätt skulle kunna fokusera på anläggningsstödet med ambitionen att ta ett mer samlat grepp om drift- och underhållskostnaderna för såväl föreningsdrivna som kommunala anläggningar för att därigenom eventuellt hitta andra fördelningsprinciper än enbart aktiviteter. Som t ex att utgå från de faktiska drift- och underhållskostnaderna. Till en sådan utredning skulle naturligt också höra nivån på, formerna för, och fördelning av de subventioner som idag ges i och med markeringsavgifterna och subventionerade hyror.

I ett alldeles eget spår är också en utredning om ett eventuellt framtida "Uppsalas Ridsportcentrum" en inte alldeles orimlig tanke.

Hästen i Sverige

Denna inledande bakgrund har ambitionen att med bred pensel teckna en allmän bild av "hästen i Sverige", dvs den är inte Uppsala-specifik. Här beskrivs i korta stycken några delar av den fond mot vilken också ridsporten i Uppsala ska betraktas. Avsnittet bygger i allt väsentligt på citat och uppgifter från tidigare genomförda kommunala utredningar om häst- och ridsporten nämligen de som gjorts i Karlstad 2008, Lund 2008, Botkyrka 2008, Gävle 2004/2007 och Göteborg 2004).

Hästen i siffror

Hästen har gjort en rejäl comeback i Sverige de senaste årtiondena. I början av förra seklet fanns drygt 728 000 hästar i Sverige. Före andra världskriget sjönk antalet hästar dramatiskt för att 1970 vara nere i cirka 70 000 djur. Därefter skedde en kraftig ökning och nu är antalet cirka 300 000 (varav mer än 200 000 i tätortsnära miljöer enligt Jordbruksverkets beräkningar). Av alla hästar i landet beräknas andelen travhästar uppgå till cirka 30 %. Sverige är ett av Europas hästtätaste länder, med 31 hästar per 1 000 invånare. Det är för övrigt noterbart att det förutom Travhästregistret inte finns någon fullständig statistik eller något register över hur många hästar det finns i landet. Mörkertalen är därmed stora beträffande hur många hästar det faktiskt finns.

Hästen och samhällsplaneringen

Landsbygden i storstadsregionerna urbaniseras alltmer i och med tätortens expansion. Samtidigt är det en trend att flytta till hästgård på landet. Ökad försäljning av avstyckade, mindre produktiva jordbruksenheter har skapat möjlighet för människor som inte är lantbrukare i traditionell mening att flytta ut på landet och bedriva, vanligtvis, hästhållning på hobbynivå.

Många kommuner och regioner i Sverige har uppmärksammat hästens ökande betydelse både för landsbygden och för kommunens och regionens attraktionskraft. En undersökning (2004) visar att 3/4 av alla hästar och 2/3 av hästanläggningarna finns inom större tätorter och tätortsnära områden.

Det här är förhållanden som ställer ökade krav på samhällsplaneringen med avseende på allt från översikts- till detaljplaner. En särskilt viktig aspekt

är den som rör kommunikationer och möjligheten för barn- och ungdomar att kunna ta sig till och från ridskolan på ett enkelt och säkert sätt.

Hästen och samhällsnyttan

Enligt Sveriges Lantbruksuniversitet omsätter svensk hästnäring, direkt och med spridningseffekter, cirka 45 miljarder kronor per år och skapar arbetstillfällen motsvarande 28 000 heltidstjänster. Hästen är den femte största inkomstkällan för Sveriges bönder. Men hästar skapar också sociala värden, som sannolikt är stora men svårare att klä i siffror. Många människor som sysslar med hästar gör det med stor entusiasm och ett brinnande intresse. Och fortfarande vilar mycket av hästsportens breda tillgänglighet på ideellt föreningsarbete.

Hästen och företagande

Hästhållare och hästföretagare har blivit viktiga målgrupper när det gäller tillväxt på landsbygden. Småföretagande innebär möjligheter att kunna bo kvar och verka aktivt på landsbygden. Hästturism är en annan verksamhet som expanderat de senaste åren. Det kan vara turridning, turistikörning med vagn eller släde, rid- och körleder, kursverksamhet, eller deltagande i hästevenemang.

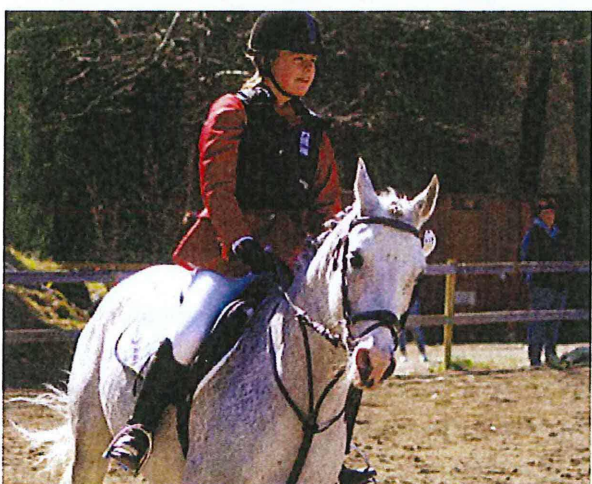
Statistik från LRF:s medlems och marknadsregister visar på följande antal företag i Uppsala län med hästen i fokus för verksamheten:

▪ Avel & uppfödning	119
▪ Rid & körutbildningar	51
▪ Stallplatsuthyrning	143
▪ Trav	57
▪ Turism	16
▪ Vall för avsalu	323

Hästen och människan

Människans relation till hästen ser i dag helt annorlunda ut än den gjorde för bara femtio år sedan. Hästen var tidigare ett redskap i jord och skogsbruk, fungerade som transportmedel och som redskap i krig. Idag har hästens och hästägarnas roller i stora drag utvecklats från producenter till konsumenter. Hästar kräver foder, bete, uppställning, utrustning och omfattande inköp av tjänster. Hästens betydelse ur ett folkhälsoperspektiv blir allt tydligare liksom hästens roll i ett fritids- och rekreativperspektiv.

Källa: <http://www.uppsalaponnyklubb.se/>

Hästen och ridsporten

Man räknar med att ca 1 miljon svenskar på ett eller annat sätt kommer i kontakt med hästar, varav ungefär 500 000 rider regelbundet för motion, rekreation och tävling. Nästan 200 000 av dessa är medlemmar i någon av Svenska Ridsportförbundets (SvRF) knappt 1 000 medlemsklubbar. 65 % av medlemmarna är under 25 år. SvRF är ett av 68 specialförbund inom Riksidrottsförbundet (RF). Det finns 19 ridsportdistrikt varav Upplands Ridsportförbund är ett. Distriktet har 40 medlemsföreningar.

Ridsporten har gått från att fram till 60-talet vara en sport för nästan enbart män till att kraftigt domineras av flickor och kvinnor, som idag utgör ungefär 85 % av sportens utövare. Idag är ridsporten den enda olympiska gren där män och kvinnor i olika åldrar tävlar mot varandra på lika villkor. Ridsportens mål är att erbjuda alla som vill en möj-

lighet att tävla, oavsett om man har egen häst eller rider på lektionshästar.

Ridsporten är näst största ungdomsidrott (bara fotbollen är större) räknat på antalet sammankomster för utbetalat LOK-stöd. Bland tjejer är ridsporten den tredje största idrotten efter fotboll och gymnastik, räknat på antal utövare. 175 000 barn och ungdomar är aktiva inom sporten (SvRF).

Inom den av SvRF anordnade tävlingsverksamheten är hoppning den största grenen med 78 %, dressyr 19 %, fälttävlan 2 % och övriga grenar 1 % av alla starter. Till övriga räknas körning, distansritt, voltige och ponnygalopp. Ridsport är landets största handikappidrott.

Den här kartläggningen inkluderar också två islandshästföreningar. Dessa är anslutna till Svenska Islandshästförbundet som 2009 hade 58 anslutna föreningar och knappt 6 700 individuella medlemmar, varav ca 2/3 är seniorer. Samma år hade förbundet ca 28 000 islandshästar registrerade, vilket är nära en fördubbling jämfört med 2003.

Utöver de 58 föreningarna listar Svenska Islandshästförbundet 64 auktoriserade företag som bedriver ridskola och eller turridning på islandshäst.

För 2010 rymmer förbundets tävlingskalender knappt 100 tävlingstillfällen runtom i landet.

I tävlingsgrenarna inom islandshästridningen ligger tyngdpunkten på islandshästens speciella gångarter, tölt och pass. Tävlingarna indelas i ovalbane- och rakbanegrenar. Tölt T1, fyrgång, femgång och tölt T2 rids på ovalbana medan passgrenarna rids på rakbana. Förutom de mer traditionella islandshästgrenarna tävlar man också i dressyr.

Ridskolans roll i samhället

Den svenska ridskolan är unik i ett internationellt perspektiv, genom att vara brett tillgänglig för barn och ungdomar. Till grund ligger ett mångårigt samhällsstöd i kombination med omfattande och ideellt föreningsarbete. Verksamheten fick en ”flygande start” på 70-talet då kommuner köpte upp

tätortsnära jordbruksfastigheter som omvandlades till kombinerade ridskolor och fritidsgårdar i samarbete med dåvarande Ridfrämjandet.

I Sverige finns cirka 500 ridskolor med drygt 10 000 ridskolehästar och ponnyer som tillsammans med sina ryttare gör ca 8 miljoner ridtimmar varje år. Ridskolan är utbildningsanläggning för 125 000 ridskoleryttare, men också en samlingsplats och fritidsgård för barn, ungdomar och rid-sportintresserade.

Källa: <http://www.uppsalaponnyklubb.se/>

Kulturvetaren och författarinnan Moa Matthis har beskrivit det så här:

”Ett stall är en plats där hästar och människor möts. Man skulle kunna säga att ridskolan bereder vägen för det mötet. Hästarna står där och väntar på människorna, på klappar och morötter. På sina ryggar bär de genom åren hundratals barn, och barnens drömmar. I ludiga öron viskas hemligheter som hästarna bevarar bättre än någon människa. Och om ridskolehästar kunde tala, skulle de berätta om våra barns förmåga till mod och kärlek.”

Ridskolan guidar i konsten att rida men ger också grundläggande hästkunskap. Att förstå hur hästen fungerar och reagerar, samt hur den hanteras på ett säkert sätt, är nödvändigt för en trygg tillvaro tillsammans med hästar.

Ridskolan har ofta öppet sju dagar i veckan, från tidig morgon till sen kväll. Även om inte en ridlektion står på schemat finns mycket annat som syster-sätter barn och ungdomar. Ett sätt att lära är att

under handledning av personal och ledare, hjälpa till med sysslor i stallet som att borsta hästar, putsa tränss eller att ge en hjälpare hand vid fodring och till dem som är mindre erfarna i stallet vad gäller att ställa i ordning hästen inför lektion (sadla, trän-sa etc)

Svensk hästpolitik

År 2000 lades betänkandet En svensk hästpolitik, SOU 2000:109, fram med ambitionen att utveckla och stärka hästens betydelse för bland annat syster-sättning, landsbygdsutveckling, jämställdhet och fritid för framförallt barn och ungdomar. En stor del av utredningen behandlar jordbrukspolitiken. Enkelt uttryckt kan man säga att betänkandet jäm-ställer hästen med kon inom svensk jordbrukspoli-tik. Samma bidrag som utgår till andra jordbruks-näringar ska utgå till dem som ägnar sig åt häst på ett eller annat sätt. Betänkandets sammanfattning av framtida behov är:

- en kvalitetsmedveten avel och uppfödning anpassad till användarnas behov; framförallt till barn och ungdomars behov och de krav som hästsporterna ställer
- en hög kompetens hos dem som arbetar i sektorn och som är anpassad till de krav som bland annat ställs av föräldrar till barn och ungdomar som rider och kör, häst-ägarna, hästsporterna och hästföretagarna, till exempel ridskolor, tränare och uppfödare
- en medvetenhet om den roll och betydelse som hästar, hästsport och annan typ av häst-användning spelar för det svenska jord- och skogsbruket, för att uppfylla jordbrukets mil-jömål och utvecklingen av den svenska landsbygden
- en god arbetsmiljö för de som arbetar med hästar och en etiskt god hästhållning som bedrivs med stor hänsyn till djurskyddet och till miljön, så att hästsektorn kan bevara ett högt förtroende från samhället vad gäller formerna för hur hästsporterna och övriga hästverksamheter bedrivs

Hästen i Uppsala län

Några siffror kring hästar och hästnäring i Uppsala län (ur Hästkluster i Mälardalen):

- Antalet hästar uppskattas till drygt 9 000
- Antal hästar per 1 000 invånare är 28,2
- Hästnäringen omsätter ca 700 mkr/år (SLU 2004)
- Hästnäringen skapar betald sysselsättning motsvarande ca 1 000 heltidstjänster
- Antal jordbruksföretag med häst är 739
- Antalet förprovade stall för 2008 var 33 (stall med bygglov från länsstyrelsen som kontrollerar mått och utrymmen, inredning, liggytor och utgödslingssystem, utfodrings- och dricksvattenanordningar, stallklimat och luftkvalitet samt brandskydd)
- Länets hästar producerar drygt 90 000 ton gödsel per år
- Hästen håller mer än 9 000 ha av landskapet öppet
- Cirka 14 hästsportbutiker finns i länet
- Antalet hovslagare som är medlemmar i Svenska Hovslagarföreningen är 34
- Antalet hästturistföretag uppskattas till ca 16

Hästtrender

I en allmän bakgrundsbeskrivning av det sammanhang i vilket ridsporten finns är det av värde att också rikta blicken framåt och titta på trender som på olika sätt kan påverka den framtida utvecklingen. Det är trender som kanske i första hand bör vägas in i långsiktigt översikts- och detaljplanearbete. Följande urval trender identifieras i "Framtidsspaning om hästsektorn" (2008):

Hästdiversifiering

Antalet hästraser ökar, liksom olika sätt att använda hästen.

Hästkommuner

Allt fler kommuner i Sverige utropar sig till hästkommuner ofta utan att göra någon förändring i hanteringen av frågor relaterade till hästsektorn än just att utropa sig till hästkommuner.

Livsstilsboende

Många flyttar ut till hästgårdar på landet, hästen har blivit en livsstil. Priset på hästgårdar ökar, inackorderingsstallen runt storstäderna ökar i antal och allt fler företag erbjuder så kallat livsstilsboende där hästnära boende är en viktig ingrediens. Hästbyar är en annan trend i vardande, även hästekobyar byggs numera.

Ökat politiskt intresse

Ett exempel är hästen i politiken, ett heldagsseminarium 2006. Även ett större arbetsmarknadspolitiskt intresse visas för hästsektorn, bland annat från fackligt håll, för att förbättra arbetsvillkoren för de anställda inom en sektor som på många håll fortfarande använder svart arbetskraft.

Häst + terapi

En variant är det ökande intresset för ridterapi, dvs hästen som terapeutiskt verktyg för att hela människor. En annan ökande trend är terapi för hästen, dvs olika terapier för att hela hästar, såsom hästmassage, stresspunkter, akupressur, stretching och homeopati.

Mer utbildning

Alla verkar vara rörande eniga om att trots att Sverige formligen svämmer över av utbildningar för hästintresserade, saknas hästkunskap på många håll. Både inom hästsektorn och i det omgivande samhället.

Konfliktplanering

Hästarna i Sverige påverkar sin omgivning. Alla hästar ska ha ett stall och en hage. Deras ägare ska ha någonstans att rida eller köra, ett ridhus eller skogsvägar, men hästen i den fysiska samhällsplaneringen lyser överlag med sin frånvaro. Behovet verkar ha överrumplat politiker, cheftjänstemän och handläggare på t ex kommuner och regionala organ, som berörs av frågorna i sitt dagliga arbete. Ridning ingår ytterst sällan i kommunernas analys av idrotts- och fritidsområden, trots att de som sysslar med hästverksamhet som fritidssysselsättning och rekreation kanske är de som är mest beroende av allemansrätten. Kommunerna glömmer ofta hästen när de planerar bostadsområden, vilket skapar konflikter mellan hästägare och boende.

Källa: <http://www.upsalaponnyklubb.se/>

Fler regler

Det finns i dagsläget ingen myndighet som har bred kompetens när det gäller hästfrågor i ett vidare perspektiv. Den som driver ridskola, turridning eller liknande har tidigare behövt tillstånd för sin verksamhet. Nu har tillståndskravet utökats till att även gälla annan hästverksamhet såsom försäljning, uppfödning, förvaring och hästhållning (fler än fyra hästar) Det finns många myndigheter som ska kontrollera företagen men det saknas samordning mellan de olika kontrollinstanserna.

Samverkan

Det bildas hästnätverk, det samverkas mellan olika hästföretagaraktörer och det skapas nya kreativa tankar och lösningar kring samverkan runt de anläggningar som finns. Man funderar på hur man kan utveckla nya verksamheter runt befintliga anläggningar eller koppla verksamheter till varandra. Samverkan gäller också marknadsföring av varandra när man har arrangemang. Det diskuteras någon form av ersättningssystem för dem som upplåter sin mark för ridning och man skapar paket för turister i samverkan med andra näringsidkare. Utomlands satsas det på samverkan inom "the horse industry".

Gruppering

Hästmänniskor i Sverige är uppdelade i självvalda grupperingar, där hästens ras eller användningsom-

råde utgör skiljelinjen. Exempel på detta är att kontaktytorna inte är särskilt stora mellan ridsport och travsport, mellan dressyryttare och islandshäst-uppfödare, eller mellan dem som kör skoghästar och dem som rider westernridning. Med den ökande diversifieringen inom hästsektorn har det blivit ännu fler intressegrupperingar.

Hästturism

Intresset för ridning blir bredare och allt fler som tidigare ridit tar upp intresset igen senare i livet. Ridretrenden är på uppåtgående. Demografiskt ökar de ridintresserade i åldersgruppen 15–24 och 35–44 och speciellt i familjer med mer än ett barn. Från flera länder förväntar man sig de närmaste åren en tillväxt inom gruppen unga välutbildade som vill ha en kortsemester med ridning i någon form. I flera länder syns en koppling mellan ridning och den starka tillväxten inom aktiviteter som t.ex. vandring, cykling och fiske.

Fler hästföretagare

Eller i alla fall fler som vill kalla sig hästföretagare. Å ena sidan vill de betraktas som näringsidkare, men å andra sidan är de inte beredda att riktigt satsa på detta. Långt ifrån alla upprättar budget och affärsplaner och många arbetar ideellt och tar hjälp av släkt och vänner för att "ha råd" med sin affärsverksamhet. Samtidigt finns det många ytterst seriösa hästföretagare inom olika områden som verkat i många år och driver en framgångsrik och vinstgivande verksamhet.

Mer hästforskning

Ökade anslag till veterinärmedicinsk och annan vedertagen forskning inom området, samt till hästforskning ur samhälls- och humanistiskt perspektiv, vilket knappt inte funnits i Sverige tidigare.

Ridsport i Uppsala kommun

Denna andra del gör anspråk på att beskriva de faktiska omständigheterna kring ridsporten och dess förutsättningar i Uppsala kommun. Här görs korta sammanfattningar av omfattning, verksamhet, anläggningssituation, ekonomi, av föreningarna upplevda hotbilder, föreningarnas framtids tankar samt av föreningarnas kontakter med kommunen och vilken erfarenhet man har av det. Underlaget till denna andra del består av de 12 enkät-svar som inkommit från föreningarna kompletterat med intervjuer med tre föreningar samt uppgifter från föreningarnas hemsidor.

Föreningar i Uppsala

Det finns idag 14 föreningar anslutna till Upplands Ridsportförbund/Svenska Ridsportförbundet och två föreningar anslutna till Svenska Islandshästförbundet vilka har sin verksamhet inom kommunens gränser. Storleken och karaktären på föreningarna varierar. En tydlig distinktion kan först göras mellan ridsport- och islandshästföreningarna. Vid sidan av skillnaden beträffande hästen som sådan utgörs en annan skillnad av att islandshästföreningarna har en större andel vuxna bland sina medlemmar/aktiva. Fortfarande gäller dock att kvinnor/flickor starkt dominerar. På den mer omfattande ridsportsidan kan åtminstone två typer av föreningar urskiljas: det är å ena sidan de föreningar som driver egen ridskola och å andra sidan de föreningar som riktar sig mer till privatryttare. De föreningar som driver ridskola är genomgående be-

tydligt större med avseende på medlemmar och då med tyngdpunkt på barn och unga. En annan tydlig tudelning kan göras mellan de föreningar som har tillgång till en egen (ägd eller hyrd) anläggning och de som måste hyra in sig per timma/dag på någon annan anläggning.

Även om föreningarna idag har relativt åtskilda upptagningsområden kan en viss konkurrens anas mellan de olika föreningarna (vilket inte alls är unikt för ridsporten eller för all del för idrotten generellt). Ridsportföreningarna har heller inte i dagsläget något eget forum där man diskuterar övergripande frågor kring rid- och hästsport liknande de allianser som finns inom t ex fotbollen och bandyn.

Översikt

Följande sammanställning ger en översiktlig bild av kommunens ridföreningar. De två föreningar som inte haft möjlighet att svara är Börjedals Ryttaförening och Störvreta Ridklubb.

föreningens namn grundad medlemmar/aktiva	hemvist; upptagningsområde	huvudsaklig inriktning (från föreningarnas enkät-svar)
Aros Ryttarklubb 2007 83	hela Uppland	Riktar sig till privata ryttare och verkar för att främja ridning, hoppning, dressyr och fälttävlan som motion, folksport och tävlingsidrott. Syftet är att utveckla privata ryttare till att bli framgångsrika tävlingsryttare. Aros Ryttersällskap är uppbyggt kring sektionerna Ungdom, Tävling och Utbildning som kommer att finnas på distriktsnivå och klubbnivå.
Björklinge Ryttaförening 1988	Björklinge med omnejd; Uppsala och norra Uppland	Utrpräglad tränings- och tävlingsklubb för privatryttare. Våra medlemmar är utspridda över en stor yta. Föreningen har som ambition att delta med lag i både hoppning, dressyr och fälttävlan. Genom åren har Björklinge RF tagit en hel del placeringar och även

125		kvalificerat sig till högre divisioner.
Börje SK --- 40		Klubben består av flera sektioner\områden. Riddelen är inte så stor. En ridbana, klubbstuga. Några få aktiva och ingen ungdomsverksamhet. Anordnar två tävlingar under ett år.
Bälinge Rytarförening 1993 275	Skuttunge, Bälinge; Bälinge, Björklinge, Vattholma, Lövstalöt, norra delarna av Uppsala	Ponnyridskola för barn och ungdomar. Ridlekis för små barn. Handikappridning i små grupper.
Freyfaxi islandshästklubb 1996 73	Tuna-banan, Jumkil; Uppsala och närliggande kommuner	Två större tävlingar per år, två "skojtävlingar" samt helgkurser.
Jälla Hästsportförening 1998 38	Jälla-gymnasiet; Jällas elever och personal samt enstaka tävlingsryttare i närheten	JHSF bildades på Jälla-gymnasiet, i första hand för att elever i sin utbildning ska kunna anordna tävlingar, och för att elever utan egen häst ska få en chans att komma ut och tävla på Jälla-gymnasiets hästar. Föreningen är ganska liten då man vill att skolans elever är engagerade i sina hemmaklubbar även under sina år på Jälla. De absolut flesta eleverna hjälper till att arrangera tävlingar i JHFS regi oavsett klubbtilhörighet.
Lurbo Ridklubb 1961 400	Lurbo Backe; Sunnersta, Gottsunda, södra Gottsunda, Norby, Valsätra, Vårdsätra, Eriksberg, Kåbo, centrala Uppsala, Luthagen	Ridlektioner från nybörjare ponny/stor häst till tävlingsgrupper på ponny resp stor häst. Stor vikt läggs vid barn och ungdomars personliga utveckling både till häst och avsutten (utan häst), utveckling av samarbete, social kompetens, ansvarstagande, planerande, ledarskap. Föreningen vill visa vägen till en sund livsstil både avseende föda och motion och uppmana till avståndstagande från alla former av droger, mobbing, utanförskap etc. Den avsuttna verksamheten bedrivs i form av teorikurser, clinics*, stalltjänst-träning, ungdomssektionens arbete, föreningsaktiviteter såsom "julshow", fixardag, tävlingar etc. <i>* En clinic är ungefär som en föreläsning, där föreläsaren antingen rider själv under föreläsningen eller också har några ekipage till hjälp för att visa vad hon/han menar. Syftet med en clinic är att publiken ska lära sig så mycket som möjligt och de som rider får vara redskap för detta.</i>
Nattfari Islandshästförening 1980 139	Uppsala; Uppsala, övriga Uppland, delvis Västmanland och norrort Sthlm	Föreningen arrangerar officiella islandshästtävlingar för nybörjare (s k lätt klass) samt mer erfarna ryttare (s k öppen klass) i genomsnitt två gånger per år, ofta tvådagars tävlingar. Utöver officiella tävlingar så arrangeras ridkurser med inhyrda instruktörer, inofficiella tävlingar (t ex "Ridhuskeppni" på Jälla 13/2 2010), tävlingsträning på officiell tävlingsbana (coachning från meriterad domare), prova-på-tävling på officiell eller inofficiell tävlingsbana (för att stötta nybörjare att våga börja tävla). Vidare har föreningen föreläsningar, clinics (i ridhus) och anordnar studiebesök.
Rönningens Kör- och Ridklubb 1984	Järlåsa; Uppsala, Enköping	Hoppning och dressyr på lägre nivå, utbildning och satsning inom distansridningen.

108		
Uppsala Ponnyklubb 1971 669	Lunda, Jälla; Uppsala tätort i sin helhet samt Sturvreta, Rasbo, Sävja, Alunda m fl kransorter	Ridskoleverksamhet, tävlingsverksamhet, utbildning och ungdomsgård.
Uppsala Voltige 1992 49	Danmarks Edeby; hela Uppsala kommun – mycket utspritt	Voltige på alla nivåer från nybörjare 6 år och uppåt, ungdomsverksamhet samt elitsatsning i individuell och lagklass. Förutom voltigörernas träning tränas hästarna i dressyr och kondition av speciella medryttare.
Upplands-Västmanlands Fältrittklubb 1898 543	Akademistallet, Kvarnbo; Stenhagen, Flogsta, Eriksberg, centrala Uppsala, Stabby, Rickomberga, Tiunda och Luthagen	Verksamheten delas upp i två enheter, UVFK som driver klubbverksamheten och Akademistallet i Uppsala AB som driver ridskolan. <i>Tävlingssektionen</i> anordnar 6-10 tävlingar per år inom dressyr, banhoppning och fälttävlan på nivåerna lokal och regional. Anläggningen har kapacitet för att anordna nationella tävlingar om några av investeringsbehoven tillgodoses. <i>Ungdomssektionen</i> är aktiv och arrangerar olika aktiviteter såsom filmkvällar, rykttävlingar, resor mm. <i>Ridskolan</i> drivs av ett helägt aktiebolag och inriktningen är ridutbildning av ungdomar >10 år och vuxna elever.

Omfattning

De 16 ridsportföreningarna i Uppsala kommun hade tillsammans ca 2 300 medlemmar vid årsskiftet 2009/10, av vilka ungefär en tredjedel var äldre än 20 år. Noteras bör då att islandshästföreningarna till ca 80 % består av medlemmar över 20 år. En överväldigande majoritet, eller ca 90 %, av alla medlemmar är kvinnor/tjejer.

Bidragsstatistiken för 2008 visar att ridsporten då stod för ca 46 000 närvarotillfällen eller ca 5,5 % av samtliga närvaromarkeringar för lokalt aktivitetsstöd det året. Dessa siffror ska ses i ljuset av att ridsporten, av säkerhets-, utrymmes- och pedagogiska skäl, är hänvisad till relativt små grupper av deltagare.

Sammantaget bedöms föreningarna i Uppsala kommun ha motsvarande ca 20 helårsanställda. Tillkommer ett okänt antal personal inom ramen för den privata ridnäringen.

Verksamhet

Av de föreningar som ingår i den här kartläggningen är det fyra som bedriver ridskola: Bälunge RF,

Lurbo RK, Uppsala Ponnyklubb och Upplands-Västmanlands Fältrittklubb (genom sitt företag Uppsala Akademistall AB). Dessa föreningar har i allmänhet ett relativt stort antal medlemmar (omkring 300 eller fler) med stark tonvikt på yngre medlemmar (flickor). Övriga föreningar, inte sällan med färre än 100 och fler vuxna medlemmar, fokuserar mer på träning och tävling, men har också, liksom ridskoleföreningarna, kurser och utbildningar för sina medlemmar på programmet.

Sammantaget erbjuder kommunens ridsportföreningar ett vitt spektra av ”ridformer”: hoppning, dressyr, fälttävlan, handikappridning, distansridning, voltige (ridsport där en eller flera voltigörer utför gymnastiska övningar på en galopperande häst till egenvald musik; man kan tävla individuellt eller i lag) och så de många olika tävlingsformerna för islandshäst som nämnts inledningsvis.

Också när det gäller målgrupper erbjuder kommunens ridföreningar ett brett spektra av människor möjligheten att rida. Uttryck som används för att beskriva vilka föreningar vänder sig till: privata ryttere; såväl bredd som spets; funktionshindrade;

barn/ungdomar med annan (än svensk) kulturell och etnisk bakgrund; ryttare som vill bli framgångsrika tävlingsryttare; ryttare som vill motionera; små barn (ridlekis); nybörjare; erfarna ryttare; från 6 år och uppåt; 7-70 år.

För en mer detaljerad bild av de aktiviteter som genomförs av föreningarna, se redovisning sist i dokumentet (bilaga 1)!

Tävling

Totalt i Uppland genomfördes 2009 141 st tävlingar på lokal, regional och nationell nivå (alltså förutom klubb tävlingar). De föreningar i Uppsala kommun som svarat på den enkät som ligger till grund för denna rapport anger att man anordnar ca 50 tävlingar årligen. Totalt gjordes 13 789 starter i länet under 2009 i discipliner som hoppning häst och ponny, dressyr häst och ponny, fälttävlan häst samt distans. Ett tiotal av alla tävlingar i länet var på nationell nivå. Alla siffror exklusive voltige och islandshästar.

Nivåmässigt har bl a Björklinge och Aros hopp- och dressyrryttare på nationell- och SM-nivå i flera discipliner. Uppsala Voltige är en av landets bästa voltigeföreningar som också har ryttare på internationell nivå. Rönningens Rid och Körklubb är en av landets främsta föreningar för distansritt (vid slutredigeringen av denna rapport kan man i UNT läsa om Maria Hagman-Erikssons SM-guld i just distansritt) och står 2010 värd för lag SM.

Anläggningar

Av kommunens ridsportföreningar är samtliga utom tre hänvisade till privata uthyrare när det gäller anläggning. Uppsala Ponnyklubb äger sin egen anläggning i Jälla och Upplands-Västmanlands Fältrittklubb äger, genom sitt bolag Uppsala Akademistall AB, sin anläggning i Kvarnbo medan Lurbo Ridklubb hyr sin anläggning av kommunen.

Alla föreningar ombads att ge sitt omdöme om den anläggning man i huvudsak använder för sin verksamhet enligt alternativen 1 = motsvarar inte alls behoven; 2 = ok, går att leva med/fungerar; och 3 = mycket bra. Sammanfattningsvis kommer före-

ningarnas medelbetyg upp i knappt 2, dvs ”går att leva med”, vilket indikerar att det finns behov av förbättringar. Denna bedömning gäller i första hand för den grundläggande verksamheten.

En enkel analys av föreningarnas uppfattning om de delar av anläggningarna man använder för utövandet av sporten, dvs ridhus, uteridbanor och ridstigar/vägar, tillhör de delar som genomsnittligt får direkt underkänt. Allra sämst betyg får ridhusen. Ett redan lågt betyg för dessa sjunker ytterligare något om man betraktar ridhusen/ anläggningarna ur tävlingssynpunkt.

Ombesörjda att uppskatta nödvändiga investeringar gör (fem) föreningar tillsammans uppskattningen att upprustningsbehovet på fem års sikt motsvarar en kostnad om ca 5,4 mkr.

När föreningarna ges tillfälle att beskriva sitt ”önsketillstånd” när det gäller anläggning är det tydligt att man i första hand föredrar att hyra sin anläggning. Det som framhålls som viktigt vid ett hyresförhållande är långa avtal, men också möjligheten att hyra t ex ridhus till markeringsavgift (också som ett alternativ till ägande).

Jälla

Jälla utgör en särskild ridanläggning i det att den ägs av en kommunal stiftelse och i första hand är till för utbildningen av Jälla-gymnasiets elever (självstyrande kommunal skola sedan jan 2009).

Samtidigt utgör Jälla-anläggningen den anläggning där mindre föreningar utan egen anläggning i första hand kan bedriva träning och tävling genom att hyra in sig för enstaka timmar eller helgdagar (”pay and jump”) eller på annan tid som inte används av skolan. Anläggningen hyrs också av klubbmedlemmar med egen häst och mer långtgående tävlingsambitioner för träning med inhyrda tränare. För denna senare grupp är just anläggningsfrågan och därmed träningsmöjligheterna en särskild utmaning. I dagsläget är efterfrågan stor på Jälla som i stort sett är fullbelagt. Det finns också privata anläggningar som föreningar kan hyra och många träningar bedrivs i privata ridhus, men då till mark-

nadshyra. Antalet privata ryttare (även de som är föreningsanknutna) som tränar i privata ridhus och på privata ridbanor är sannolikt stort, utan att några siffror kan anges.

På Jälla är tävlingsarrangemang hänvisade till vår och höst då det på Jälla saknas framridningshus. Både Lurbo och Kvarnbo kan erbjuda detta, men då ridskoleverksamheten prioriteras kan det vara svårt att hyra där, annat än enstaka timmar. Då trycket på tävlingar i Uppsala är mycket stort är det inte heller rimligt att förvänta sig att dessa två klubbar ensamma ska axla ansvaret för att arrangera tävlingar i Uppsala under den kalla årstiden.

Vid sidan av avsaknaden av framridningshus skulle Jälla också behöva bli utökade parkeringsmöjligheter och domartorn för att bättre kunna möta behoven i samband med tävlingar.

Förutom ridbana och stort ridhus, anpassade maskiner, café och gäststall finns på Jälla idag även utbildad personal för att sköta driften av anläggningen.

Mot bakgrund av anläggningens geografiska placering och nuvarande status finns på Jälla "visioner" om anläggningen som ett möjligt framtida kommunalt eller regionalt ridsportcenter som skulle kunna erbjuda en fullödig anläggning för träning och tävling (året runt) samt bred utbildning för anläggningar, hästar, avel, banbyggare etc – något som också knyter an till bli kommunens vilja att skapa goda möjligheter för elitidrotten.

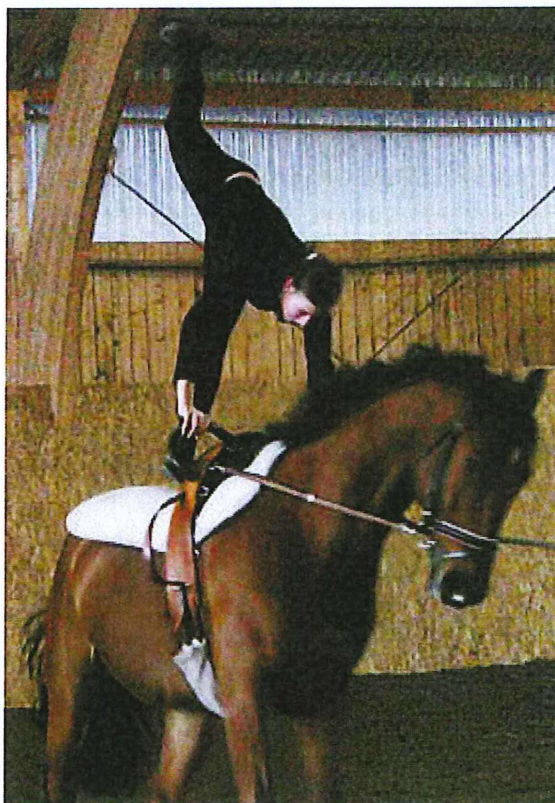
Ekonomi

Den ekonomiska situationen varierar naturligtvis mycket mellan olika föreningar beroende på verksamhetens omfattning och karaktär. I och med de stora variationerna är det inte särskilt intressant med jämförelser eller reella tal, men det kan ändå vara intressant att något betrakta vilka *typer* av kostnader och inkomster föreningarna har.

På kostnadssidan hamnar naturligtvis anläggnings- och arrendekostnader i topp. För föreningar med anställd personal utgör löner och lönebikostnader

en betydande utgiftspost. I övrigt nämns: täcken, materiel (som hinder), avgifter, hyra, tränararvode, tävlingar, foder, övriga hästkostnader och medlemsavgift till förbund.

På inkomstsidan är de mest framträdande posterna (utan nämnd ordning): start/tävlingsavgifter, sponsring (två föreningar), statliga/kommunala bidrag, ridavgifter, hyror, medlemsavgifter, serveringsintäkter, stallhyror, terminsavgifter, lotteri och försäljning. Här spelar för i stort sett samtliga föreningar intäkterna i samband med egna tävlingar relativt stor roll. För föreningar med ridskola är ridskoleavgiften av avgörande betydelse på inkomstsidan.

Källa: <http://www.uppsalavoltige.se/galleri.asp>

Hotbilder

De hotbilder som sju av föreningarna valt att beskriva varierar mellan interna och externa faktorer. Till de interna hör bl a risken att inte kunna åstadkomma tillräcklig bredd, engagemang och förnyelse i verksamheten och det, som i så många andra idrotter också är en utmaning, nämligen att hitta tillräckligt med kompetenta ledare/tränare.

Till de externa faktorerna hör den upplevda risken att mista arrendeavtal och att den anläggning som används kommer i kläm i och med kommunens översikts- och detaljplaner. I något fall nämns bristande mediabevakning (och medias bristande kunskap) som ett hinder för sportens utveckling.

Till faktorer som möjligen kan betraktas som någonsmans mellan interna och externa faktorer hör de höga (och ökande) kostnader som är förknippade med ridsporten (i synnerhet i samband med mer målmedveten satsning på tävling), men också utmaningen att hitta anläggningar som dels håller måttet och dels har en bra lokalisering med tanke på närhet och kommunikationer, men också med tanke på tillgång till rast- och beteshagar, ridstigar/vägar etc.

När det gäller ”grannsämjan” betonar samtliga föreningar att den är god eller mycket god. I några fall anmäls att ridförbud på vissa vägar eller inhägnader i viss mån försvårar tillgängligheten till ridvägar/stigar.

Ingen förening lyfter i övrigt fram någon form av konflikt med kringboende eller andra intressen.

Källa:
http://picasaweb.google.com/lh/photo/hf805VXCuvdZBgM_y4ta7A

Framtiden (utvecklingsidéer)

När det gäller framtiden och önskvärd utveckling anser sig några föreningar ha hittat rätt balans i sin verksamhet. Andra föreningar uttrycker sina ambitioner som att bli den ledande klubben för privata ryttare i Uppland; förbättrade möjligheter att bere-

da medlemmarna möjlighet till träning till rimliga kostnader; bli en förening som verkligen kan erbjuda ridning för alla; att bli ännu bättre, ha bra pålitliga hästar/ponnyer, ha duktiga, engagerande och kompetenta ridlärare, ha kursverksamhet, mer individuell satsning; för de yngre barnen önskar vi ha en fritidsledare som kan fixa mellis, hjälpa till med läxläsning spela spel etc; fler pojkar; utveckla handikappverksamheten; fler tävlingar.

Det som nämns och återkommer mer än något annat är tillgängligheten till ridsporten och framförallt ur ett ekonomiskt perspektiv, dvs att möjligheten att rida inte får stå och falla med kostnadsläget eller som en förening uttrycker det: ”Ridning får inte bli en rikemanssport”.

Tendenser

När det gäller tendenserna beträffande intresset för att rida är föreningarnas erfarenheter lite skiftande. Två föreningar noterar ett ökat intresse för att träna och tävla. Några föreningar upplever att intresset generellt sett är mer eller mindre konstant, medan någon förening haft ett stort uppsving under senare år. Två föreningar noterar en vikande tendens och tycker sig se en anledning till detta i försämrad ekonomi i hushållen. Indikationer på detta är att det oftare kommer förfrågningar om delbetalningar av avgifter och att fler väljer att rida mer sällan. En förening noterar att unga ryttare stannar allt längre i sporten och att det också dyker upp allt fler ”återvändare”, dvs människor som ridit i sin ungdom, men nu vill återvända till ridningen. Problem med kommunikationer ses också i något fall som en anledning till ökad ”tröghet” i rekryteringen till sporten.

Kontakter med kommunen

När det gäller föreningarnas kontakter med kommunen varierar de något med tanke på föreningarnas verksamhet och anläggningssituation. Sammantaget är det dock ganska många olika förvaltningar och delar av kommunens verksamheter som föreningarna kommer i kontakt med/måste ha kontakt med. Följande kontor/verksamheter har föreningarna i kartläggningen varit i kontakt med:

- Fritids- och naturkontoret
- Föreningservice
- Gatukontoret
- Fastighetskontoret
- Skolor
- Miljökontoret
- Evenemangsstaden (coach)
- Uppsala vatten
- Stadsbyggnadskontoret
- Kommunledningskontoret

Överlag har föreningarna goda erfarenheter av sina kontakter med kommunen och man upplever att man får den information och den hjälp man efterfrågar. Dock påpekar någon förening att det ibland kan vara svårt att hitta rätt person. En förening anser sig inte ha mött den förståelse förväntat sig i en fråga angående bidrag.

Vad kostar det

Se sidan 25-27!

Privat ridverksamhet

Vid sidan av den föreningsdrivna ridsporten finns också en rad privata anläggningar runt om i kommunen och dess omedelbara närhet vilka erbjuder uppställning av privata hästar och ridning på privat basis. Sökningar på Eniro antyder att det skulle röra sig om någonstans mellan sex och tio sådana företagsdrivna anläggningar av skiftande storlek. I hela Uppland torde det finnas i närheten av 150 stalluthyrare och ett 50-tal verksamheter som erbjuder rid- och körutbildningar (Hästkluster i Mälardalen).

Noteras kan att en genomgång av flygfoton av kommunen visar att det kan finnas så många som uppemot 100-talet ridbanor inom kommunens gränser, varav så gott som alla ligger på privat mark.

Något underlag för att uppskatta hur många som rider utanför den föreningsdrivna verksamheten har inte hittats inom ramen för den här kartläggningen. Inte heller finns underlag för att bedöma hur många arbetstillfällen som totalt genereras av ridsporten i kommunen.

Noteras dock att det enligt en annan Eniro-sökning (hästsport, utrustning) inom kommunen finns åtminstone åtta företag som vänder sig till häst- och ridintresserade.

Vad kostar det

För den som håller egen häst utgörs förutom inköpet av hästen (från minst 40-60 000 kr; för en duglig tävlingshäst betydligt mer) den största utgiftsposten av kostnaden för stallhyra, foder etc. Här varierar kostnaden mellan företag och föreningar beroende på vilken service som ingår när det gäller utfordring, mockning, utsläpp etc, men vanligast torde vara att priset för en helinackordering ligger någonstans mellan 4 000 och uppemot 6 000 kr/månad. Gör man mycket av jobbet själv och själv står för foder kan man komma ner i dryga 2 000 kr/mån.

Avgifterna för själva ridningen varierar med ålder, gruppstorlek mm. Ett lägsta pris för en "knappe"/junior torde ligga kring minst 140-150 kr för 45-60 min ridlektion, medan det för en senior närmar sig ca 200 kr per timma. Vill man specialträna t ex hoppning eller dressyr stiger priset något. Allt detta i grupp. För privatlektioner stiger priset rejält och ligger på minst omkring 400 kr för en 45 minuterslektion. Med tre personer i en grupp kan man komma ner till omkring 250-350 kr per person.

Ridsporten och styrdokumentet

Den tredje delen av denna rapport är måhända något mer subjektiv till sin karaktär. Den beskriver mer av rapportförfattarens reflektioner kring vad som präglar ridsporten och vad som eventuellt skiljer den, i vissa avseenden, från andra idrotter. Den här delen innehåller också ett försök att spegla denna "reflektion" i kommunens styrdokument med avseende på de värden som ridsporten kan tänkas stå för relativt kommunens övergripande mål som de uttrycks i IVE, Policy för hållbar utveckling med flera dokument. Underlag här utgörs av tidigare nämnda utredningar, andra rapporter om häst- och ridsport, föreningarnas enkätsvar, men inte minst också intryck från de tre förenings- och anläggningsbesök som gjorts.

Ridsportens "själ"

Som författare till denna rapport och som i grunden helt oinvidig i ridsporten är det några aspekter som sticker ut efter att ha läst utredningar och rapporter, men också besökt ridanläggningar och pratat med företrädare för ridföreningar.

En första sådan aspekt är den oerhörda dominansen av flickor. Drygt 90 % av alla barn och unga i ridföreningen/skolan är kvinnor/flickor. Det gäller för uppsalaföreningarna såväl som för ridsportföreningarna i stort. Några särskilda insatser för att öka antalet pojkar i verksamheten tycks inte förekomma och ingen ser heller något problem med den ojämna könsfördelningen, även om en av föreningarna i den här kartläggningen anger som ambition att öka antalet pojkar. Ridsporten är därmed en idrott som ännu så länge måste klassas som en utpräglad "flickidrott".

En annan aspekt som gör ridsporten speciell är den starka prägel av ungdomsgård som vilar över "stallet". Flera föreningar har också en uttalad ambition att fungera som just sådan. "Stallet" är en anläggning där man förvisso rider, men också i mångfald större utsträckning "är" – i närheten av hästen, men också tillsammans med andra med samma intresse.

Ridandet förutsätter en hel rad nödvändiga sysslor som i många avseenden innebär hårt fysiskt arbete, men också samtidigt tränar ansvarstagande, arbetsdelning, respekt för människa och djur, ledarskap etc. Att ägna sig åt ridsport förefaller, redan på ridskolenivå, för många vara något större än "bara" sport. Det verkar snarare vara en "livsstil". I det här avseendet står också ridsporten ut som tämligen

speciell i det att så mycket tid måste ägnas åt förutsättningarna för att överhuvudtaget kunna ägna sig åt sporten. En liknande situation, i det avseendet, bör råda för t ex motorsporten.

"När man är hästägare är vansinnigheten inte bara ett alternativ - det är en förutsättning. Ingen människa vid sina sinnens fulla bruk skulle ge sitt liv åt en sport som i princip enbart består av skyfflande av dynga, och dessutom ett dyngskyfflande som sammantaget är något av det dyraste fritidsintresse du kan ha. Detta vill jag ha klart; vi är galna. Utan tvekan."

Anna Björklund

bloggat den 27 augusti 2009

Ridsportens anläggningssituation sticker också ut som – om inte helt unik, men speciell – i det att en fungerande anläggning kräver mycket av både investeringar och drift/underhåll liksom verksamheten också kräver anställd personal. De förhållandevis höga kostnader som är förknippade med detta avspeglar sig också i det relativt höga avgiftsläget. Som för alla föreningar med anställd personal kräver det också mycket av föreningens styrelse med avseende på de uppgifter som kommer med ett arbetsgivaransvar.

Till anläggningsaspekten hör också behovet av kringliggande marker för bete, rast och ridning, vilket gör att ridningen inte sällan konkurrerar med andra friluftssintressen och emellanåt därmed också leder till konflikter. Det ska dock understrykas att ingen av föreningarna i Uppsala kommun i dagsläget upplever sådana problem, även om det på sina

håll finns farhågor inför förestående exploatering-
ar.

En absolut förutsättning för ridsporten är självfal-
let hästen, dvs ett levande djur med allt vad det
kräver av kunskap, vård, omsorg, säkerhetsmed-
vetande, kommunikation etc. Och just i kontakten
med och skötseln av hästen ställs ansvarstagandet
på särskilda prov. Kostnaden för både inköp, ut-
fodring och vård är betydande.

Ridsporten är Sveriges största handikappidrott och
flera av uppsalaföreningarna har ridning för funk-
tionshindrade som en uttalad del av sin verksamhet
eller uttrycker en ambition att utveckla sådan. De
föreningar som redan har ridning för funktions-
hindrade gör det i nära samarbete med barnhabi-
literingen och ibland också med olika handikappfö-
reningar.

Till detta kommer att flera föreningar beskriver hur
de i verksamheten tämligen ofta tar emot företrä-
desvis flickor som av olika anledningar inte mår
bra eller som behöver en paus från t ex skolarbetet.
Några föreningar beskriver också vilka positiva ef-
fekter vistelsen i "stallet" har haft på många flickor
redan efter kort tid.

Ridsporten och kommunens mål

På några punkter finns det anledning att fundera
över i vilken utsträckning ridsportens verksamhet
när längre än andra idrotter i relation till kommu-
nens övergripande och andra mål. Och på samma
sätt finns det skäl att fundera på hur ridsporten
"behandlas" i förhållande till den viljeinriktning
som kommer till uttryck i samma mål.

Det är självfallet en mycket grannliga uppgift att
bedöma vilken samhällsnytta som just ridsporten
skapar och i synnerhet som jämförelse med andra
idrotter. Givet ridsportens karaktär och de många
aktiviteter som sker "vid sidan av" själva ridandet
finns det ändå anledning tro att åtminstone förut-
sättningarna för att skapa många av de "mjuka"
värden som framhålls i kommunens styrdokument
är särskilt goda inom ridsporten.

Det är dock intressant att notera att t ex lokalt ak-
tivitetsstöd endast genereras i den stund en ung-
dom sitter upp på hästen. Alla de andra timmarna
av nödvändigt, ofta hårt arbete och ansvarstagande
ger dock inga bidrag alls, såtillvida det inte är arbe-
te som organiseras och genomförs i grupp.

Några av föreningarna i Uppsala har den uttryckli-
ga ambitionen att fungera som ungdoms- eller fri-
tidsgård, och ibland som en reträttplats för unga
flickor som behöver en "paus". Andra föreningar
har som en del av sin verksamhetsidé att erbjuda
ridning för barn och unga med någon form av
funktionsnedsättning. I bland annat dessa aspekter
kan det vara så att ridsporten, eller mer precist, fö-
reningar med egen anläggning (ägd eller hyrd) och
företrädesvis de med ridskola, har en särskild po-
tential.

Ser vi så till några av kommunens mål kan följande
reflektioner göras:

Fritidsverksamheten för barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska prioriteras.

Som landets största handikappidrott är detta mål
särskilt relevant för ridsporten och framför allt de
föreningar som har just handikappidrott på sitt
program. Det är idag svårt att se hur denna priori-
tering görs. Gällande bidragsregler erbjuder förvis-
so stöd till t ex sportlovsaktiviteter och utveck-
lingsprojekt som riktar sig särskilt till eller inklude-
rar barn och unga med funktionsnedsättning. I
båda de fallen rör det sig om temporära aktivite-
ter/projekt. Det finns också underhållsstöd att
hämta för att öka tillgängligheten för funktions-
hindrade – men då måste föreningen själv äga sin
anläggning och det är det få ridföreningar som gör.
En intressant aspekt på aktivitetsstödet är att det
genereras först vid grupper om minst fem deltaga-
re – en gruppstorlek som inte, av säkerhets- och
andra skäl, kan praktiseras när det gäller handi-
kappidrott. Något som rimmar särskilt illa med
att verksamhet för barn och unga med funktions-
nedsättning ska "prioriteras". En förening menar
också att underhållsstödet för handikappanpass-
ning av anläggningen fungerar dåligt och mer upp-
levs som "ett slag i luften".

Föreningslivet ska erbjudas goda möjligheter att medverka i arbetet att bryta utanförskapet. Utanförskapsfrågan ligger i några avseenden nära den om funktionsnedsättning (som emellanåt // av orsakerna till just utanförskap). Orsakerna till utanförskap kan vara många fler och utanförskapet kan också vara av olika slag. Karaktären på framför allt ridskoleverksamheten och de beskrivningar några av uppsalaföreningarna gör av hur de tar emot unga flickor (nästan uteslutande) som hamnat snett i eller helt utanför den sociala gemenskapen i skolan gör att just somliga ridföreningar också i detta avseende möjligen har en betydande potential när det gäller att "medverka i arbetet att bryta utanförskapet". Innebörden i "erbjudas goda möjligheter" är dock oklar. En av de föreningar som, efter påringning från skolor, erbjuder flickor som har problem eller är skoltrötta, meningsfulla och anpassade uppgifter och gemenskap i personalgruppen, har vid flera tillfällen fått höra (från skolans företrädare) att arbetet/vistelsen i stallet varit "räddningen" för ett antal flickor. Någon ekonomisk ersättning från skola (kommun) har det dock aldrig varit fråga om.

Källa: <http://lindmala.se/lm/?m=200812>

Samverkan med frivilligorganisationerna ska öka.

Ett generellt mål som hänger nära samman med de två ovan nämnda målen. Givet en tro på att ridsporten och vissa av dess föreningar har särskilda förutsättningar att "göra nytta" med avseende på livskvaliteten för barn och unga med t ex funktionsnedsättning eller upplevelser av utanförskap finns här särskild anledning för kommunen (och kanske andra) att söka just ökad "samverkan".

Föreningslivets tillgång till bokningsbara tider i kommunens lokaler och anläggningar har ökat.

Det här är ett mål som i generella ("föreningslivets") ordalag talar om tillgången på bokningsbara tider. För ridsportens vidkommande finns idag inga kommunala anläggningar som är bokningsbara. Lurbo ägs förvisso av kommunen men utarrenderas till Lurbo Ridklubb och är därmed inte bokningsbar. Ökad tillgång skulle för ridsporten i första hand innebära att det överhuvudtaget fanns en anläggning som var bokningsbar. Till frågan om bokningsbarhet hör också frågan om den starkt subventionerade markeringsavgiften som idag inte kommer ridsporten till del. Här är det dock viktigt att komma ihåg att det finns flera idrotter som delar denna situation med ridsporten.

Barn och ungdomar skall likabehandlas vid fördelning av tider och lokaler för fritids- och idrottsaktiviteter.

Målet fokuserar på den mycket viktiga kommunala principen om "likabehandling" och här specifikt på fördelningen av tider och lokaler. Igen kan konstateras att ridsporten – som en av flera andra idrotter – i det här avseendet måste betraktas som förfördelad, även om det också finns skillnader redan inom ridsporten i sig.

Elitidrottsföreningar och arrangörer ska uppleva att förutsättningarna för att bedriva elitidrott blivit bättre.

Flera av kommunens ridsportföreningar har uttalade ambitioner när det gäller sin tävlingsverksamhet. Samtidigt anger merparten av föreningarna att de anläggningar man idag använder sig av lämnar en del, eller mycket, att önska. I synnerhet gäller detta när man betraktar "sin" anläggning utifrån de krav som ställs i samband med tävling. Frågan här blir därmed vad kommunen kan/vill/bör göra med avseende på ridsportens förutsättningar när det gäller t ex elitsatsningar.

Ridsportens och några andra idrotters villkor

Slutligen utgör denna fjärde del ett försiktigt försök till jämförelse mellan ridsportens förutsättningar och villkor med några andra idrotters. Jämförelsen görs under rubrikerna ekonomi, anläggningar och kommunalt stöd. Underlaget för denna del utgörs i stor utsträckning av den kostnadsundersökning som Riksidrottsförbundet gör med jämna mellanrum; kommunens egen bidragsstatistik samt information från andra idrottsföreningars hemsidor.

Ekonomi

Ur Riksidrottsförbundets Kostnadsundersökning från mars 2009 (genomförd av CMA Research AB) hämtas den följande särredovisningen av ridsporten. Samtliga summor, utom ”högsta kostnad”, beskriver mediankostnaden bland 217 respondenter. ”Högsta kostnad” beskriver istället den högsta årskostnad som uppgivits av en enskild utövare:

”En ridsportare lägger totalt ner 10 405 kr per år i avgifter, utrustning, resor och på övriga kostnader. Den största utgiftsposten för ridsportare är avgifter, där man årligen lägger ner 6 488 kr/år. Barn som är mer aktiva, det vill säga är aktiva minst tre ggr/vecka, har högre kostnader jämfört med dem som är mindre aktiva. Det finns ett samband mellan ålder och aktivitetsgrad där äldre barn är mer aktiva. Kostnaderna för ridsport ligger på en högre nivå jämfört med 2003. Kostnaderna för avgifter och resor är de som ökat.”

Kort om de ridsportare som svarade på RF:s kostnadsundersökning:

Antal respondenter: 217 stycken

Kön: 6 % pojkar och 94 % flickor

Medelålder: 11 år

Aktivitetsgrad: 85 % är aktiva minst en gång per vecka

Bostadsort: 41 % bor på glesbygd/landsbygd

Andel boende i villa/radhus: 81 %

Andel med hushållsinkomst över 600 000 kr/år: 39 %

Utländsk bakgrund: 8 %

Minst en bil i hushållet: 98 %

Antal vuxna: 90 % bor med minst två vuxna

Antal barn: 54 % av hushållen har två barn

Ärvd utrustning: 21 % har ärvt sin utrustning

	Total kostnad	Högsta kostnad	Avgifter	Avgiftens andel %	Utrustning	Resor	Övriga kostnader
ishockey	10 740	57 770	2 100	20	2 500	4 000	200
ridsport	10 405	152 700	6 488	62	1 000	1 800	0
tennis	4 700	142 400	3 000	64	800	600	0
friidrott	4 100	88 400	650	16	1 000	2 300	0
innebandy	3 945	20 350	750	19	1 000	1 825	0
simning	3 925	81 640	1 400	36	500	1 900	0
basket	3 900	29 100	800	21	800	1 400	0
fotboll	3 700	27 950	800	22	800	1 700	100
golf	3 500	29 600	1 500	43	100	600	0
gymnastik	2 360	33 336	1 000	42	400	800	0

Ridsporten står således ut som en tämligen kostsam idrott. Nästan 6 500 kr/år är mediankostnaden beträffande avgifter – en summa som ligger ganska väl i nivå med de kostnader som anges av de föreningar i Uppsala kommun som svarat på frågan. Noteras bör dock att det då i första hand handlar om regelbundet deltagande i ridskola. Ser vi till de kostnader som anges för den som också vill satsa mer på ridning som tävlingsidrott indikerar uppsalaföreningarna att kostnaderna stiger dramatiskt. Om man tar aktivitetsgraden 3 ggr/veckan som en indikation på en mer tävlingsinriktad ridning stiger mediankostnaden till 32 600 kr/år.

Nivån på *avgifterna* – där alltså ridsporten är mer än dubbelt så kostsam som den närmast följande tennisen – ska också ses i ljuset av aktivitetsgraden. Av ridsportarna når 19 % upp i en aktivitetsgrad motsvarande 3 ggr/vecka medan 11 % av tennis spelarna når samma aktivitetsgrad. Ishockey

däremot – med det tredje högsta avgiftsläget – kommer upp i nästan 80 %.

En jämförelse mellan avgiftsnivån och aktivitetsnivån visar på en viss tendens när det gäller samband mellan en högre avgift och en lägre aktivitetsnivå.

Ridsporten, tillsammans med golfen, ligger särskilt lågt när det gäller aktivitetsgrad, samtidigt som de har relativt höga avgifter. Också tennisen har högt avgiftsläge och ligger relativt lågt i aktivitetsgrad. Undantaget här utgörs av ishockeyn med sin relativt höga avgiftsnivå, men samtidigt överlägset högst aktivitetsnivå.

Det bör också noteras att avgiftens andel av den uppskattade totalkostnaden placerar tennisen och ridsporten i en kategori för sig med 64 respektive 62 %.

	Avgifter (kr)	Aktivitetsnivå i % av respondenter är aktiva	
		1 gång/vecka	2 ggr /vecka eller mer
ridsport	6 488	56	29
tennis	3 000	40	44
ishockey	2 100	4	92
golf	1 500	19	25
simning	1 400	31	56
gymnastik	1 000	40	36
basket	800	26	63
fotboll	800	19	71
innebandy	750	26	63
friidrott	650	29	42

Vilka avgifter är det då som är förknippade med ridsporten. Följande ”prislista” sammanfattar och exemplifierar vad uppsalaföreningarna svarat på frågan ”avgifter för den enskilde”:

- medlemsavgift (junior: 100-175 kr; senior 100-275 kr; familj 350-650 kr)
- junior 155 kr/lektion; senior 180 kr/lektion

- banavgift/år 2 400 kr; per tillfälle 100 kr
- banhyra/heldag 1 500 kr; halvdag 1 000 kr
- hästhyra vid tävling 50 kr
- ridavgifter: 155-225 kr/gång
- hästlekis för de minsta 110 kr/gång
- inackordering: 2 200-5 500 kr/månad beroende på vad som inkluderas av foder, utfodring, utsläpp etc

- junior 5 600:-/år; senior 6 700:-/år (40 lektioner till häst)
- voltige: nybörjare 1 200/termin; lag 2 000/2 500 kr/termin; individuellt 2 000/termin

Källa: <http://www.bozsaddlery.com/UltTapaderos3.jpg>

En sökning på andra uppsalaföreningars hemsidor visar att det utöver den obligatoriska medlemsavgiften också i flera andra idrotter finns särskilda avgifter knutna till själva *deltagandet* i verksamheten. Dessa avgifter kan vara knutna till det enstaka aktivitetstillfället eller tas ut som en mer allmän deltagar- eller verksamhetsavgift. Då det inte är helt enkelt att utifrån föreningarnas hemsidor hitta information om dessa avgifter är underlaget för dåligt för att kunna göra några mer långtgående jämförelser. Några nedslag i olika idrotter dock ...

Att som medlem i Uppsala Tennisklubb, UTK, spela tennis kostar 130/180 kr/timma beroende på låg- eller normalpris. För medlemmar och ungdomar upp till 21 år finns det s k 500-kortet som berättigar till tennisspel under vardagar 07.00-16.00 – pris 500 kr/termin. Andra indikationer på kostnadsnivån för den som vill spela tennis i UTK utgörs av t ex ”Tennislattjo” som innebär fem träffar på UTK-hallen för 50 kr per tillfälle och ”Matchskola” som vänder sig till alla spelare som

gillar att spela match. Fem lördagskvällar per termin och 100 kronor/tillfälle (middag ingår).

I Uppsala Gymnastikförening kostar deltagande i nybörjargrupp (ålder anges inte), utöver medlemsavgiften, 1 100 kr för 13 gånger, dvs ca 85 kr/tillfälle.

Uppsala IF - friidrott tar ut en, vad man kallar, verksamhetsavgift. För 2009-2010 är den 1 200 kr för dem som är födda 1999 eller tidigare och 800 kr för dem som är födda 2000 eller senare. Här är det dock inte preciserat hur många aktivitetstillfällen detta inkluderar.

Att delta i Sirius innebandys bandyskola kostar 400 kr och vill man delta i Uppsala simsällskaps sommarsimskola (intensiv) kostar det 725:-.

Ett sista exempel utgörs av det faktum att en bana för innebandy i Allians-hallen idag kostar 160 kr/timma.

Noteras bör att RF:s Kostnadsundersökning inte definierar vad som avses med ”aktivitet”. Det ligger ändå nära till hands att tro att aktivitet här avser de tillfällen då man utövar sin idrott, dvs verkligen spelar/tränar fotboll, ishockey, gymnastik etc. Här sticker ridsporten ut i ett speciellt avseende. De andra utredningar som denna rapport vilar på och de beskrivningar Uppsalas ridsportföreningar gör av sin verksamhet ger samma bild: för merparten av dem som rider utgör själva ridandet generellt sett den minsta delen av alla de aktiviteter som sker inom ramen för idrotten/sporten. Betydligt fler aktiviteter handlar om att skapa/underhålla själva förutsättningarna för att överhuvudtaget kunna bedriva sin idrott/sport, dvs vårda hästen, sköta stall och utomhusmiljö mm mm.

Anläggningar

Den senaste uppskattningen (2005) av antalet ridhus i Sverige landade på ca 675 och enligt Kompetenscentrum för Idrottsmiljöer är byggtakten fortfarande hög. Många av dessa utgörs av privata anläggningar.

Den föreningsdrivna ridsportens anläggningar kan generellt och grovt indelas i privatägda, föreningsägda, kommunägda och, i vissa fall, anläggningar ägda av statliga institutioner. Oftast hyr/arrenderar en förening sin anläggning och mark från en privat eller kommunal ägare. Mer sällan äger föreningen själv sin anläggning. Bland föreningarna i Uppsala kommun är det endast Uppsala Ponnyklubb som äger sin egen anläggning. Lurbo Ridklubb hyr av kommunen medan övriga föreningar hyr av privata ägare. Ett särskilt exempel utgörs av Upplands-Västmanlands Fältrittklubb och Uppsala Akademiska Ridklubb som äger sin anläggning, det s k Akademistallet i Kvarnbo, genom Uppsala Akademistall AB. Här ska också nämnas att Uppsala kommun, utöver Lurbo och Jälla (kommunal stiftelse) äger ytterligare åtta fastigheter som helt eller delvis utgörs av ridanläggningar/stall. Samtliga dessa arrenderas av privata företag inom ridnäringen.

I princip liknar ridsportens förutsättningar så långt i mångt och mycket andra idrotters förutsättningar när det gäller ägande-/driftfrågan. På en punkt finns dock en avgörande skillnad i Uppsala kommun, liksom i många andra kommuner. I Uppsala kommun har idag ingen ridklubb möjlighet att rida till s k markeringsavgift (f n 40 kr/tim per plan/hall/etc), ett system som dock tillämpas av bl a Karlstads kommun.

Ridsporten är dock inte ensam om denna situation. Den som vill spela tennis i föreningsregi i Uppsala kan idag vända sig till t ex Uppsala TK eller Studenternas IF – i båda fallen föreningar som äger/driver respektive hyr/driver egna anläggningar som inte ingår i kommunens utbud av bokningsbara anläggningar. Därmed åtnjuter inte heller dessa föreningar och dess utövare fördelen av den starkt subventionerade markeringsavgiften. Andra idrotter med liknande situation är golf, badminton, motorsport och skytte.

Uppsala Ponnyklubb, som idag äger sin anläggning, gör bedömningen att ca 45 kr eller omkring 35 % av ridavgiften idag går direkt till föreningens drifts- och underhållskostnader. 45 kr avser per

ridande och timma. Givet en genomsnittlig gruppstorlek om åtta ridande (beräknat på föreningarnas ansökningar om lokalt aktivitetsstöd 2008) innebär det en uppskattad drifts- och underhållskostnad på lite drygt 1 000 kr per timma. En något haltande (då kostnaderna nedan inte inkluderar underhåll), men ändå jämförelse med kostnader för andra typer av idrottsanläggningar visar följande *kostnad per årsöppettimme* (det antal timmar som en viss anläggning är tillgänglig för bokning, 2007):

Anläggning	Driftskostnad/kr/ årsöppettimme
Studenternas IP, sommar/vinter	1 076
Gränby ishall	835
Järlåshallen (sporthall)	569
AD-hallen	510
Fotbollsplaner gräs	208
Konstgräs Stenhagen	132
Konstgräs Löten	100
Ekeby grusplan	8

Dessa kostnader ska ses i ljuset av de inkomster kommunens markeringsavgift genererar, dvs 40 kr per timma i normalfallet och 80 kr per timma för bandyn på Gränby och Studenternas IP. I båda fallen gäller avgiften per lag/grupp. Se bilaga 2 för utdrag ur prislista för hyra av anläggningar/lokaler!

En ishockeyförening hade 2008 en genomsnittlig gruppstorlek på 17 spelare vid de sammankomster som redovisades för lokalt aktivitetsstöd. Kostnaden för Gränby ishall har beräknats till ca 835 kr/årsöppettimme. Markeringsavgiften är 40 kr. Det innebär att kommunens subvention *per spelare* kan beräknas till ca 47 kr per aktivitetstillfälle. Motsvarande sätt att räknat utifrån en fotbollförenings redovisning blir ca 11 kr per spelare och tillfälle och för en bandyklubb ca 75 kr per spelare och tillfälle.

Kommunala bidrag och annat stöd

Uppsala kommun bidrar på i huvudsak två sätt till föreningarnas (och i viss mån allmänhetens) möjligheter att bedriva idrott i olika former. Det sker genom, å ena sidan, ett bidragssystem och, å den andra sidan, genom tillgängliggörandet av anläggningar till subventionerad kostnad. Fritids- och naturvårdsnämnden budgeterar under 2010 för i storleksordningen 21 mkr till bidrag (exklusive bidrag

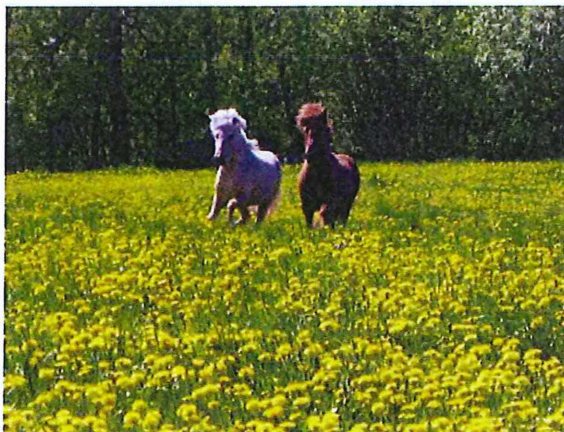
till Upplandsstiftelsen) och för ca 26 mkr till hyra av idrottsanläggningar (av fastighetskontoret). Markeringsavgiften ger drygt 4 mkr tillbaka, varför värdet av subventioneringen av kostnaden för anläggningar är ca 22 mkr/år.

Bidragssystemets aktivitets-, grund och anläggningsstöd bygger på kvantitativa mått beträffande antal deltagare och sammankomster men tar inte hänsyn till idrottens särskilda t ex anläggningsbehov. Det senare innebär bl a att två föreningar med samma omfattning på verksamheten, men med mycket olika anläggningskostnader ändå får precis samma stöd. Detta innebär med automatik att, omräknat till individnivå, den enskilde utövaren av en idrott med högre anläggningskrav- och kostnader, kan sägas få betydligt mindre stöd än en utövare av en idrott med lägre anläggningskostnader.

Av det totala anläggningsstödet fick ridsporten (fyra föreningar) ca 420 000 kr eller knappt 9 % under år 2008. Det innebär att stödet uppgick till mellan 9 och 23 kr per närvarotillfälle eller i genomsnitt för en ridande 12 kr per tillfälle (för ridande i förening med anläggningsstöd) att jämföra med värdet av den subventionerade markeringsavgiften som redovisas ovan för ishockey, fotboll och bandy. Noteras bör då att de ridföreningar som inte har tillgång till vare sig egen eller långtidsarrenderad anläggning inte kan utöva sin ridning till vare sig markeringsavgift eller med anläggningsstöd.

Under 2008 fick nio ridsportföreningar i Uppsala kommun någon form av bidrag från kommunen till ett sammanlagt värde av lite drygt 1 mkr. Det totala utbetalade bidraget för barn och ungdomsid-

rott var då ca 17,7 mkr, varför ridsportens andel därmed utgjorde ca 6 % av det totala bidraget. Det kan ställas mot ridsportens andel av det totala antalet sammankomster som var ca 5,5 % och andelen av det totala antalet närvarotillfällen som var ca 4 %. (FNK, 2006)

Källa: <http://aseericson.wordpress.com/2009/04/26/albin-rids-in/>

I Uppsala kommun finns inga särskilda bidrag som kan sökas av ridsportföreningar. Detta förekommer dock i en del andra kommuner som t ex Jönköping och Norrköping som har särskilda kommunala ridskolebidrag.

Ett stöd som kommunen i viss utsträckning bistår ridningen med, utan att det betalas ut som bidrag, är de investeringar i och det underhåll som görs beträffande ridstigar. Under de senaste fyra åren har kommunen lagt ca 2 mkr på etablering och underhåll av ridstigar framförallt i ”ridtäta” områden som Hågadalen/Nåsten, Jälla-området och området kring Sävja/Bergsbrunna.

Bidrag till ridsporten 2008:

Förening	bidrag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Almunge ryttare	4 616	27	288	10,7	x			x					
Björklinge Ryttaförening	22 617	464	3 758	8,1	x			x					
Bältinge Ryttaförening	217 869	1 320	9 458	7,2	x	x	x	x	x	x			
Börjedals Ryttaförening	5 758	129	1 129	8,8	x								
Lurbo Ridklubb	90 370	790	5 973	7,6	x			x	x	x	x		x
Föreningen Uppsala Voltige	34 500	174	1 230	7,1	x	x		x					
Rönningens kör o ridklubb	2 132							x					
Uppl-Västml Fältrittklubb	242 444	476	3 318	7,0	x	x	x	x				x	
Uppsala Ponnyklubb	416 055	2 434	20 904	8,6	x	x	x	x	x	x	x	x	
Totalt	1 036 361	5 814	46 058	8,1									
≈ % av alla föreningar	6 %	5 %	4 %	75 %									

1. sammankomster	5. anläggningsstöd	9. sommarlov
2. närvarotillfällen	6. ledare rikskurs	10. höstlov
3. deltagare per sammankomst	7. grundstöd	11. underhållstöd
4. lokalt aktivitetsstöd	8. sportlov	12. utveckling b

Källor

Rapporter, utredningar, skrifter

- Att tävla med islandshäst, 2003, Svenska Islandshästförbundet
- Diverse kommunala protokoll, avtal etc (bl a Falköping, Södertälje, Nässjö, Luleå, Lysekil, Kalmar)
- En svensk hästpolitik (SOU 2000:109), 2000, Madeleine Emmervall och Per Johansson
- Framtidsspaning om hästsektorn, maj 2008, Jordbruksverket, Margareta Ivarsson
- Hästkluster i Mälardalen, 2009, LRF i Mälardalen, Bibbi Bonorden
- Hästkraft – Hästens lokala betydelse & utvecklingskraft i Gävle kommun, jan 2007, Gävle kommun, Mariana Femling
- Plan för hästsporten i Lunds kommun – nulägesbeskrivning, 2006-2008, Kultur- och fritidsförvaltningen i Lund
- Projekt rapport, Häst- och ridverksamhetens framtid i programområdet Lindhov – Hågelby – Eriksberg (Botkyrka), 2009, Christina Risshytt-Collman, Kultura AB
- Riksidrottsförbundets kostnadsundersökning, mars 2009, CMA Research AB
- Slutrapport: Översyn av ridsportverksamheten i Karlstads kommun, okt 2008, Kultura Affärs- och Organisationsutveckling AB
- Svenska Ridsportförbundets verksamhetsberättelse 2008, Svenska Ridsportförbundet
- Utredning angående förutsättningar för ridsporten i Gävle kommun, 2004, Kultur och fritid i Gävle
- Utvecklingsplan för ridsporten i Göteborg, 2004, Göteborgs stad, Idrott och förening

Möten och samtal

- Lurbo Ridklubb
- Malin Aldal, Upplands Ridsportförbund
- Mats Samuelsson, Jälla Hästsportförening och Jälla-skolan
- Uppsala Ponyklubb

Internet

- Agersta Islandshästcenter: <http://www.agersta.nu/hastar/hem.htm>
- Björklinge Ryttarförening: <http://www.brfsidan.com/>
- Freyfaxi Islandshästklubb: <http://www.freyfaxi.com/default.html>
- Jälla Hästsportförening: <http://www.svenskidrott.se/organisation.asp?OrgElementId=48606>
- Lurbo Ridklubb: <http://www.lurbork.se/>
- Nåttfari Islandshästförening: <http://www.nattfari.com/>
- Rönningens Kör- och Ridklubb: <http://www.ronningens.com/>
- Sirius Innebandy: <http://www.lagsidan.se/siriusinnebandy/sidor-10466-innebandyskolan.html>
- Svenska Islandshästförbundet: <http://www.icelandichorse.se/>
- Svenska Ridsportförbundet: <http://www3.ridsport.se/>
- Säva Ridcenter: <http://www.savaridcenter.se/?cat=18>
- Upplands Ridsportförbund: <http://www3.ridsport.se/uppland>
- Upplands-Västmanlands Fältrittklubb: <http://www.uvfk.org/>
- Uppsala Gymnastikförening: <http://www2.idrottonline.se/templates/PageWide.aspx?id=225408>
- Uppsala IF – friidrott: <http://www.friidrott.upsalaif.com/>
- Uppsala Ponyklubb: <http://www.upsalaponnyklubb.se/>
- Uppsala Simsällskap: http://www.upsal asim.nu/verksamhet/simskola/dokument/intensivsimskola_2010.pdf
- Uppsala Tennisklubb: <http://www2.idrottonline.se/default.aspx?id=228790>
- Uppsala Voltige: <http://www.upsalavoltige.se/>

Bilder

- Källa i anslutning till respektive bild

Bilaga 1: föreningarnas aktiviteter

Föreningens namn	Tävlingsverksamhet	Ridskola	Utbildning/kurser	Socialt/handikapp
Aros Ryttarklubb	Cirka fyra tävlingar per år inom hoppning och dressyr			
Björklinge Ryttarförening	119 tävlingsekipage under 2009			
Bälinge Ryttarförening		Ridskola: 33 ridlektionstimmar per vecka		
Freyfaxi islandshästklubb	2 tävlingar/år med ca 70 deltagare per tävling			
Jälla Hästsportförening	2-4 tävl/år			1.5 dagar/ vecka inom ramen för särskolans verksamhet
Lurbo Ridklubb	Stor, både ridskole ekipage och privatryttare. För ridskolans del ca 6-8 tävlingstillfällen för tävlingsgrupperna. Därutöver anordnas nybörjar tävlingar 2-3/termin, övningstävlingar 3-4/termin.	7 dgr/veckan mellan 6-8 lektioner dagligen	Ridskola nybörjare och hästis (4-6år) till tävlingsryttare, teoriundervisning, clinics, tränare för tävlingsgrupperna, SISU har kompetenshöjande kurser för ungdomssektionen och styrelsen men även för hela klubben i form av clinics	Ridning för funktionshindrade i liten skala än, skall utökas under 2010/2011
Nattfari Islandshästförening	Officiella tävlingar ca 2 ggr per år, två dagar. Ca 60 deltagare/ gång. Inofficiella tävlingar ca 2 ggr per år, en dag. Ca 60 deltagare/gång		Enstaka ridkurser för instruktör (inte ridskola), ca 8 dagar per år. 10 deltagare/gång. Ca 6 utbildningstillfällen per år.	
Rönningens Kör- och Ridklubb				
Uppsala Ponnyklubb	Under 2009 genomförde vi 10 lokala/regionala tävlingar + 15 klubb-tävlingar i vår anläggning. Om man med medlemsuppstallade hästar menar föreningens hästar är antalet c:a 40 st.	Uppsala Ponnyklubb ser som sin huvuduppgift att bedriva ridskoleverksamhet. Det är själva navet runt vilket allt snurrar. Vårt mål är formulerat på följande sätt: Ridskolans mål är att kunna erbjuda alla	Uppsala Ponnyklubb avsätter 50 000 kronor/år för utbildningsinsatser. All personal som jobbar med ridutbildning har minst genomgått den centrala ridledarutbildningen. Varje år bekostar vi utbildningen för 2 ridledare och 2-3 ungdomsledare. Till detta skall läggas den interna	Föreningen har tidigare haft handikappridning, men upplever att efterfrågan har minskat. Finns några aktörer i och runt Uppsala som fyller det behov som idag finns.

Föreningens namn	Tävlingsverksamhet	Ridskola	Utbildning/kurser	Socialt/handikapp
	<p>Vi har 13 privathästar uppstallade till marknadsmässiga priser. För att få ställa upp skall man vara medlem i föreningen. Samtliga uppställare idag har en nära koppling till verksamheten i form av anställning, ideella uppdrag eller motsvarande. Uppställarna svarar själva för renhållning av boxar samt intag av hästarna.</p>	<p>elever en bra utbildning på rätt nivå och på välutbildade lektionshästar.</p>	<p>förberedande ridledarutbildningen som Uppsala Ponnyklubb bedriver med stöd av pengar från "Handslaget".</p> <p>Vi har också intern utbildning för alla de ungdomar som vill bli hästskötare och stallvärdinnor.</p> <p>Avslutningsvis vill vi nämna en omfattande teoriutbildning till våra ridande som ligger utanför själva lektionsverksamheten.</p> <p>Under 2009 genomfördes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 ridläger för 40 deltagare - Igångsättningskurser med 50 deltagare - 30 uthyrningsveckor av ponnyer/hästar <p>Skollovsarrangemang som blivit "överbokade".</p>	
Uppsala Voltige	<p>49 deltagare. En gång per termin har vi tävling på hemmaplan då ambitionen är att samtliga klubbens voltigörer skall delta. Till bortatävlingar åker samtliga lag i olika omgångar någon eller flera gånger per termin. Lag 1 och 2 samt individuella som kvalat in ställer upp på SM någonstans i landet, årligen. Enl junior tävlar dessutom internationellt och senast på EM. I detta fall både som medlem i juniorlandslaget och i individuell klass.</p>			<p>Klubbens tränare hjälper andra klubbar/ridskolor i Uppland, men även längre bort (ex Falun) med att komma igång med voltige.</p> <p>Lag 1 och 2 åker på uppvisningar ett flertal gånger per år till andra ridskolor och klubbar inom kommunen och utanför.</p>
Upplands-Västmanlands	<p>UVFKs tävlingsverksamhet har expan-</p>	<p>Akademistallet har ca 500 upp-</p>	<p>Klubben anordnar kurser för Grönt kort,</p>	<p>Ridning för funktionshindrade</p>

Föreningens namn	Tävlingsverksamhet	Ridskola	Utbildning/kurser	Socialt/handikapp
Fältrittklubb	derat sedan flytten till Kvarnbo. Kubben arrangerar tävlingar inom dressyr, hoppning och fälttävlan såväl lokalt som regionalt. Där utöver anordnas olika träningsmöjligheter såsom programridning, "pay and jump" mm	sittningar i veckan. Det finns ridutbildningar för såväl ungdomar som vuxna elever. Ridskolan bedriver verksamheten på häst varför ungdomar måste fyllt 10 år för att kunna antas som elever. Ridskolan har två klasser från Realgymnasiet vilket innebär både teoretisk och praktisk utbildning.	första hjälpen mm	elever finns på söndagar Ridskolan samverkar med Fritidsnämnden i Stenhagen för att erbjuda ungdomar med invandrar bakgrund att lära känna hästar och träffa andra ungdomar med detta intresse.

Särskilda sammanställningar finns också för (vilka dock inte biläggs denna rapport):

- Föreningens kontakter med kommunen
- Anläggningssituation - övergripande
- Anläggningssituation – detaljer
- Verksamhet (vision, framtida utveckling och främsta "hoten")
- Ekonomi
- Föreningens syn på ägande och drift

Bilaga 2: Prislista för Uppsala kommun (utdrag)

Allmänna anvisningar

Fritids- och naturvårdsnämnden (FNN) har antagit principer för uthyrning av lokaler och anläggningar inom nämndens verksamhetsområde. Dessa principer ligger också till grund för nedanstående prislista, *gäller per timme* om inget annat anges. Dessa principer gäller även för uthyrning av bygdegårdar till ideella föreningar K1 och K2.

För flertalet objekt gäller tre olika prisklasser enligt följande kategoriindelning:

Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3
Allmännyttiga ideella föreningar inom Uppsala kommun.	Övriga föreningar, skolor och studieförbund i Uppsala kommun (ej ekonomiarrangemang)	Övriga förhyrare. Ekonomiarrangemang, samt festarrangemang i föreningsregi debiteras 15 % av bruttointäkterna, dock lägst markeringsavgift.

Objekt	Pris kategori 1	Pris kategori 2	Pris kategori 3
Skollokaler			
Sporthall, stor gymnastiksal	40 kr	150 kr	300 kr
Liten gymnastiksal	28 kr	105 kr	210 kr
Studenternas IP			
<i>Sommar</i>			
Fotbollsplan	40 kr	150 kr	300 kr
Frödrotsarena	40 kr	150 kr	300 kr
<i>Vinter</i>			
Bandybana	80 kr	300 kr	600 kr
<i>Dyrtid 1/10- 31/10</i>			
Dagtid vardagar kl: 09.00-16.00	400 kr	750 kr	750 kr
Kvälltid vardagar kl: 16.00-23.00	800 kr	1 500 kr	1 500 kr
Lördag kl: 09.00-21.00, söndag kl: 09.00-23.00	960 kr		1 800 kr
Gränby ishallar			
<i>Vinter</i>			
Helbana	40 kr	150 kr	300 kr
Halvbana	21 kr	75 kr	150 kr
<i>Sommar (inlines)</i>			
1/5 - 30/6	40 kr	150 kr	300 kr
Gränby bandyplan	80 kr	300 kr	600 kr
<i>Dyrtid 15/4 - 31/7 samtliga förhyrare/timme</i>			
Dagtid vardagar 07.00-15.00	320 kr	320 kr	320 kr
Övrig tid	640 kr	640 kr	640 kr
Anders Diös-hallen			
Träningar	40 kr	150 kr	300 kr
Träningar v. 2 - v. 10	80 kr	150 kr	600 kr

Fotbollsplaner			
A-planer	40 kr	150	300
B-planer	40 kr	150 kr	300 kr
C-planer	28 kr	105 kr	210 kr
Konstgräs v.2- v.10	80 kr	150 kr	600 kr
Konstgräsv.11 - v.01	40 kr	150 kr	300 kr
Konstgräs Löten uppvärmd plan, dyrtid	500 kr	500 kr	1 000 kr
7-manna	16 kr	60 kr	120 kr
9-manna	16 kr	60 kr	120 kr
Grusplaner v.19 - v.01	24 kr	90 kr	120 kr
Grusplaner v.02 - v.10	80 kr	150 kr	600 kr
Grusplaner v.11 - v.18	40 kr	150 kr	300 kr